

Luceafărul

REVISTĂ a UNIUNII SCRITORILOR din R. P. R.

Anul III, Nr. 17 (52) • 1 septembrie 1960 • Apare la 1 și 15 ale lunii • 12 pagini — 1,50 lei

DIN SUMAR :

Sfinca de Radu Bourvanu • Ieșirea din Apocalips de Al. I. Ghilia • Ipoteșii 1960 • Adevărata minune de la Maglavit • Electronica ajută medicina de prof. univ. Edmond Nicolau • Ora Romei • Atlas liric : Africa

Sensurile moștenirii literare

de Const. Ciopraga

Partea integrantă a revoluției socialiste, se desfășoară la noi ca și în celelalte state care construiesc socialismul, o uriașă revoluție culturală. Așa cum arăta tovarășul Gheorghiu-Dej, în Raportul prezentat la cel de-al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român, „Muncitorii, tărani, tineretul manifestă o mare sete de carte, de cunoștințe, de frumos. Partidul și statul nostru desfășoară o muncă vastă pentru a transforma cultura într-un bun al tuturor, alocă mari fonduri pentru dezvoltarea bazelor materiale a activității culturale”.

O dată cu revoluția culturală a cărei anvergură în țara noastră, e cunoscută, se vorbește curent de moștenirea culturală. Au intrat în circulație și noțiuni ca moștenirea științifică, moștenirea artistică, moștenirea literară, — componente ale moștenirii culturale.

Partidul nostru a urmat cu consecvență învățătura leninistă cu privire la revoluția culturală. Defindind în 1920 coordonatele moștenirii culturale, Lenin demonstrează că „marxismul nu a înlăturat cituși de puțin cele mai prețioase cuceriri ale epocii burgheze, ci, dimpotrivă și le-a însușit și a prelucrat tot ce era mai de preț în dezvoltarea de mai bine de două mii de ani a gândirii și a culturii umane”.

Așadar, moștenirea tradițiilor înaintate, prelucrarea lor în mod critic reprezintă o latură a revoluției culturale. În esență, „numai prin cunoașterea precisă a culturii create prin evoluția omenirii... numai prin prelucrarea acestei culturi se poate construi cultura proletară”. Și nu e vorba numai de preluarea a ceea ce s-a bucurat de prestigiu, dar și de punerea în circulație a valorilor odinioară contestate sau puse la index. „In fiecare națiune din zilele noastre — scria Lenin — există două națiuni. Există două culturi naționale”. Sensul primordial al moștenirii culturale este de a scoate în relief tot ce a fost legat de idealurile de progres ale poporului.

Urmind indicațiile învățătării leniniste, tovarășul Gheorghiu-Dej atrage atenția la Congresul Învățătorilor din R.P.R. (1952) asupra „literaturii progresiste, clasice și contemporane, care oglindește năzuințele poporului, lupta și cuceririle sale”. Pe drept cuvânt, „operele realiste ale unor scriitori și artiști ca Mihail Eminescu, Ion Luca Caragiale, Ion Creangă, George Coșbuc, Theodor Aman, Nicolae Grigorescu” sunt considerate nu numai ca valori artistice, ci și ca instrumente educative, apte „să cultive mândria națională pentru tradițiile revoluționare ale poporului nostru”.

Selectarea elementelor pozitive implică anumite criterii. Accentul trebuie să cadă pe creațiile realiste, cu caracter popular și național, cele care exprimă atașamentul scriitorilor față de marile idealuri ale contemporaneității.

În practică, operația de valorificare a moștenirii trecutului impune orizont larg, sensibilitate pentru nuanțe, pondere critică. Și atitudinea flegmatică și severitatea nemotivată modifică în mod subiectiv perspectivele. Tot așa pretuirea independentă a conținutului de idei și sentimente în dezavantajul for-

mei artistice duce la ceea ce s-ar putea numi **continuitism**, după cum interesul exclusiv pentru formă sfirșește în **formalism** estetic. Un volum intitulat **Primii noștri dramaturgi** și apărut acum citiva ani în colecția „clasicii romini”, cuprindea în realitate scrieri ale unor precursori modeste. Cu toate accentele lor realist critice, piesele lui C. Fața, C. Bălăcescu, C. Caragiale rămân în genere adaptări după piese străine, neluând creații ale unor clasici. Omițându-se corelația dintre conținut și formă, unii scriitori ai Contemporanului au fost supraapreciați numai pentru ideologia lor înaintată.

Se înțelege că preluarea critică trebuie să evite criticismul. A pune semnul egalității între elementele pozitive și cele negative, înseamnă a anula de fapt însuși obiectul reconsiderării. De teama insuficienței sublinierii a scăderilor, unii scriitori ca Alecsandri i s-au adăugat limite derivând din originea sa boierească, fără să se observe că originea de clasă nu se confundă întotdeauna cu poziția de clasă. Explicarea limitelor e o îndatorire științifică — „limitologia” de dragul umbrelor e o exagerare primeidi-oasă.

Deosebită atenție s-a acordat literaturii populare orale difuzată astăzi prin ediții și colecții de prestigiu. Anton Pann și Petre Ispirescu, scriitori populari, cunosc o circulație tot mai largă. Studiul influențelor folclorice în operele unor precursori ca Alecsandri, Eminescu, Slavici, Creangă formează obiectul unor cercetări sistematice.

Ediții inezstrate cu temelnice studii introductive răspindesc operele respectabile ale literaturii din trecut. În rîndul acestora intră croniciari, clasicii, scriitorii reprezentativi dintre cele două războaie. Ediții critice ample sînt consacrate clasicii literaturii romine.

Utilă e valorificarea opiniilor literare ale unor creatori de seamă, în volumase ca V. Alecsandri despre literatură, I. L. Caragiale despre literatură și altele. A fost readus în actualitate Raicu-Ionescu Rion, format în școala Contemporanului. O mare atenție a fost arătată criticului de formație socialistă G. Ibrăileanu, discipol al lui Ghera, ca și Raicu-Ionescu Rion. Dacă însă lui G. Ibrăileanu i s-a comentat lucrările sub aspecte variate, în mai multe volume, reconsiderarea operei critice a lui Ghera întârzie. În ultima vreme, pe baza studiilor parțiale, s-a trecut la sinteze asupra unor curente literare reacționare sau diversioniste, ca semănătorismul și poporanismul. Dezbaterile sus citate în presa literară ilustrează importanța unor astfel de studii de ansamblu. Seria sintezelor trebuie continuată.

Oferind date de ansamblu și analize minuțioase, într-o viziune sistematică ordonată, monografiile constituie instrumente de investigație și interpretare de multe ori fundamentale. Nu se poate concepe o temeinică istorie a literaturii fără prealabile monografii. Sistem astăzi în fața elaborării unui impunător **treaté de istorie a literaturii romine**. Drumul spre această mare operă e deschis de studii monografice ori de numeroase studii parțiale.

În posesia metodei științifice și cu experiența de pînă acum, perspectivele activității viitoare în acest domeniu sînt luminoase.

23 August. Un aspect de la marea demonstrație a oamenilor muncii.

TIBERIU UTAN

Cîntec la Dunăre

Dunăre, drum legănător
drum către mare,
chemare de albe vapoare,
liman primitor,
ești liniște, șoaptă, vîltoare,
ești braț de femeie molatic întins
pe care-n răgazuri să-adoarmă
o timplă de om nelnvins, —
vloară-n subsioară de țară, —
ogîndă ce soarbe-ntrég cerul,
mormint plutitor și statomnic
oricui a-ncecat, sau e dornic,
să-ți sfîșie pacea cu fierul,
făgaș înfrîntil

— din vremuri —

cocoarele-n zări te doresc,
mesteceni și sălcii pe țărături rodesc,
fără tîhnă-ți rodesc.
De două milenii

sau poate mai bine.

istoria-ntr-oagă ne leagă de tine,
de-aceia în malul tău azi înlătm
cetății — cu oșteni inercații —
și aripe nouă îți dăm —
să-ajungi pînă sus, la Galați, —
bujuor cu petale de foc
îți vom prinde în piept —
ca apele tale apoi
caldură să ducă-n oceane și-n mări, —
semn că-ai trecut pe la noi...

august 1960

1. Cum apreciați activitatea revistei noastre față de summa de a ogîndi creația tinerilor scriitori și de a îndruma către temele esențiale ale actualității? În ce măsură se ogîndesc în „Luceafărul” preocupările tineretului nostru și ce propuneri puteți face în acest sens?

2. Cum apreciați activitatea pe care „Luceafărul” o duce în mijlocul începătorilor, al membrilor cercurilor literare, precum și acțiunea de descoperire a unor noi talente din rîndurile oamenilor muncii? Ce sugestii ne puteți da?

3. Ce ați dori să citiți în paginile revistei noastre privitor la marile sarcini ale planului de 6 ani?

4. Care sînt rubricile cele mai interesante? Ce rubrici noi ați dori să se inițieze?

5. Cum apreciați materialele de critică literară din paginile revistei?

6. Cum apreciați și ce sugestii aveți în privința prezentării grafice a revistei? (Paginație, ilustrație, titluri etc.).

Rugăm cititorii revistei noastre să ne comunice răspunsurile lor la această anchetă, pe adresa „Luceafărul”, Bulvardul Ana Ipătescu 15, Raionul Stalin, cu mențiunea „Luceafărul întreabă cititorii”.

TRIBUNA SCRITORULUI TÎNĂR ACTIVITATEA CULTURALĂ DE MASA ȘI DOCUMENTAREA SCRITORULUI

el de-al III-lea Congres al P.M.R. a deschis în fața poporului nostru orizonturile luminoase ale desăvîșirii construcției socialiste și perspectivele sigure ale trecerii treptate la construirea comunismului.

Printre sarcinile trasate de partid în domeniul muncii ideologice se află desfășurarea unei intense activități politice educative pentru dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii, a moralei socialiste, a atitudinii noi față de muncă, față de bunurile obștești și de îndatoririle sociale, — combaterea neobosită a oricăror manifestări a concepțiilor străine, pentru triumful ideologiei socialiste, — îndrumarea de către partid a întregii activități științifice, culturale și literar-artistice pentru ca aceasta să slujească intereselor supreme ale poporului, cauzei construcției socialiste.

Aceste sarcini inscrite în Rezoluția Congresului al III-lea constituie material de reflectare și acțiune și pentru tinerii scriitori. Din raportul tovarășului Gheorghiu-Dej, din discuțiile purtate de delegați, din toate documentele Congresului, se poate deduce nu numai perspectiva sigură a creșterii nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii din țară, dar se poate prevedea cu siguranță și creșterea exigenței marelui de cititori și spectatori de teatru față de creațiile literare și artistice. Și deci și față de lucrările tinerilor scriitori.

Satisfacerea acestor exigențe se va putea obține numai printr-o muncă asiduă de însușire a cunoștințelor despre viața și societate și prin perfecționarea

mijloacelor artistice, tot pe baza cunoașterii aprofundate a vieții. „Cunoașterea vieții” — „legătura cu viața”, sînt astăzi adevăruri incontestabile și indiscutabile pentru oricare scriitor, fie tînăr, fie cu experiență, care vrea să creeze ceva folositor și durabil pentru societatea minunată care se construiește în țara noastră.

Dar ceea ce se discută neobosit și e bine să se discute cit mai temeinic este felul în care se poate obține această cunoaștere a vieții, cum să se realizeze legătura permanentă și intimă cu oamenii care construiesc această societate.

S-a constatat pe bună dreptate că documentările „din goana mașinii” sau prin interviuri reporterești fugare sînt cel puțin insuficiente (insuficiente și pentru a scrie un reportaj bun), iar tipul de documentare pe care l-am putea numi prin „teste psihologice orale” de felul „ce simți, tovarășe, cînd lucrezi la acest strung?” sau „cum stai cu problema dragostei?” este demult și iremediabil compromis. Pe de altă parte nu se preface de a scrie despre muncitorii să lucreze heparat la strung și cel ce scrie despre o gospodărie colectivă să fie neapărat colectivist sau cel ce scrie despre oameni de știință să fie fizician-atomist. Dar se poate preface în modul cel mai hotărît să cunoască bine viața și oamenii despre care scrie.

Există un domeniu care mi se pare că nu se bucură de atenția cuvenită din partea tuturor scriitorilor tineri, adică a celor care au nevoie mai mult de documentare, de cunoaștere a vieții, (avînd mai puține „acumulări” în

această direcție) — activitatea culturală artistică din cluburile muncitoresci, case de cultură, cămine culturale.

Și totuși, cred că tînărul scriitor are nevoie să participe, el în primul rînd, la această activitate, precum și activitatea culturală-artistice are nevoie de colaborarea lui. Și am pus dinadins problema în această ordine, deoarece sînt convins că tînărul scriitor nu face o favoare, un act de generozitate participînd la munca culturală de masă, ci își îndeplinește o obligație cetățenească și o datorie față de sine însuși, față de arta sa.

În activitatea cluburilor sindicale, a caselor și căminelor culturale, sînt astăzi atrași zeci de mii de muncitori și tărani muncitori, mai ales tineret muncitoresc — și aici să vedea unul din locurile cele mai propice unde se poate realiza o înfîlțire nu de la subiect la obiectul aflat sub observație, ci într-o activitate comună, concretă, unde se poate realiza cel puțin o parte a contactului cu oamenii muncii.

Activează astăzi pe tot cuprînsul țării, sute și mii de formații artistice, echipe de teatru de amatori, brigăzi artistice de agitație. Putem da o mîină de ajutor în justa orientare a repertoriului, în ridicarea nivelului interpretării, astfel încît arta amatorilor să fie artă și să nu cadă în diletanțism. Scriitorii pot ajuta efectiv colectivele de creație pentru textele brigăzilor artistice de agitație. Mai mulți membri ai cercului literar „George Coșbuc” din Sighet, participînd la alcătui-

Ludovic Bruckstein

rea unor asemenea texte, au reușit în bună măsură, să izgonească producțiile pretentive populare, diletanțiste din programele de brigadă și să le înlocuiască cu texte bazate pe tot ce e mai valoros în literatura noastră populară și cultă. Nu trebuie să uităm rolul agitatoric educativ pe care-l au brigăzile artistice, faptul că ele sînt extrem de

mobile și eficiente și ajung să fie auzite și văzute de mase mari de oameni ai muncii cărora li se adresează direct. Nu ne este permisă indiferența față de calitatea textelor prezentate. E aici o problemă de educație a gustului publicului nu străin de conștiința scriitoricească.

Lucrînd în ultimul timp în colectivul de teatru al fabricii de tricotate „Unitatea” din Sighet, cu muncitori tineri ca Glodeanu Ștefan, Munteanu Maria, Heghduș Ștefan, Pavel Toma, Reis Vera și alții, la punerea în scenă a unor piese de teatru pentru festivalul „I. L. Caragiale”, la alcătuirea unui program literar în cinstea Congresului, — analizînd piesele împreună, alegînd împreună textele și discutînd problemele de interpretare, regie, am avut cu toții multe de învîțat.

Îmi dau perfect de bine seama, că activitatea culturală de masă nu este singurul mijloc de realizare a contactului susținut cu oamenii muncii, dar sînt convins că este unul din cele mai bune, mai utile atît pentru ei decît unu din cele mai recomandabile.

LUPTA DE CLASĂ PE TĂRIM IDEOLOGICE ȘI LITERATURA

II. „Suito dramatică“ de Letitia Papu

Când un personaj povestește cum a uels un om și mătursește că după aceasta în el „totul s-a topit într-o pustuloare desăvârșită”, cuvintele nu transmit nimic. Așa sint legile artei. Explicația abstractă desțernă iluzia viciului. Din păcate autoarea „Suietei dramatice” recurge prea des la acest mijloc facil de informare a cititorului. Când auzim că un om este rănit, o cădătorie a unui om față de o realitate atît de gravă cum e cea a războiului nedrept, se expediază într-o frază ca aceasta: „Dacă se dădea războiul conștient într-o anumită măsură (stabilierica mea M.N.), că ia parie la ceva absurd și criminal și totuși nu găseai căia să se impoziționeze”. Cititorului i se dă prea puțin posibilitățile să se apropie de personaj, intrucît caracterizarea ca atare s-ar potrivi zeilor de mil de oameni. Tot astfel când o fată, aflînd că un bărbat este un ticălos, continuă să se îndoaie numai pentru că-l lubește, zăbuindu-l și ea să trăiască trebuie să prindă unel frază banale, explicative: „Totuși ar fi fost mai degrabă în stare să nu și creadă urechilor decît să și închipuie că Dionisie e altfel decît cum îl zugrăvea dragoștea ei”.

Într-un stăru, poate, alit astupur unor stări inadverente, oarecum în aiara temei acestei serli de articole, dacă ele n-ar îngruina aprecierea lucrării din punctul de vedere al combativității ideologice, dar în schimb, vele reunite în ultimul său volum, Letitia Papu relatează evenimentele mai puțin obișnuite, spectaculoase „dramatice” — căndă propune el apreciere.

Ca să ajungă la situatiile etice, autoarea potriveste într-un anumit fel lapele, ne îndeamnă să credem în autenticitatea unui nuzar deslușit de mare de coincidențe fără de care nici un „drame” nu s-ar fi putut dezlînui. De obicei și cititorul și criticul sînt îndugători față de micile abateri de la spiritul autenticității, apropos, astfel sînt în asemenea împrejurări. Dar cu o condiție: atmosfera, ambianta vie a întâmplărilor să fie reconstituită veridic, în așa fel încît legăturile între ele să apară evidente. Dar tocmai astăzi sînt întâmplări, din care preciză nici semnificatiile faptelor grave nu poate fi apreciată înțeleasă așa cum trebuie. Ca să-și dea seama cît de valoroasă e înviatură pe care poate s-o extragă din sfîrșitul tragic al lui Camil Cernat, cititorul trebuie să fi trăit, el însuși, peripecile dramei. Dar oricîte străduințe vizibile depune autoarea, destulul lui Cernat nu emoționează. Cînd Ghenoșnic îl propune pe sleau să-i aranjeze un post la București în schimb dreptului de a fi tolerat și el în patul conștient al compozitorului, iar Cernat, despre care se spune că e un om inteligent, în artist, nu o înțelege, te miri de prosula și de „înțelesul” lui, și, în termenii tot alit de clari lipsiți de echivoc, Cernat iar nu înțelege nimic. În loc să te emoționeze drama, te enervezi, iar cu noziștea îi se îndreaptă în cu totul altă direcție: cînd oare el va pricepe și omul așa despre ce e vorba?

realmente important și frumos. Am intitulat în Serbarea Iacului de fete și situații convenționale de pilă famosoa „conferință” de la liceu, dragoștea Dăriei pentru sublocotenentul de infanterie, încercarea ei de sinucidere etc. Cu toate acestea în ansamblu nuvela transmite un mesaj tonic, mobilizator. Relevînd frumusețea descoperirilor făcute — cu navitatea și auzgătie — de elevii utocișii în degalitate, opunînd frumusețea unei asemenea vieți plătitudinii și moralității burghize, nuvela îi îndeamnă de azi să trăiască înterea viața care le-a fost pregătită prin victoria clasei muncitoare. Și asta e mult. În nuvelă sînt scene calde, de autentică emole, ca de pildă clipa cînd pătrîl, profesor în serbarea, îl are pe cel dol îndrăgostii. Datorită acestor scene de autentic dramatism, valorile morale pentru care militază autoarea sînt bine reletiate.

○ rezervă trebuie totuși făcută. În cuprînsul nuvelei e înfăișată și moartea eroică a muncitorului comunist Chirilă. Scena de la Sîgurare și ariște și voliere simbolică, poate prea transparentă. Înainte de a se stînge Chirilă îi transmite lui Borza, din privire, îndemnul de a duce la capăt lupta revoluționară. Borza se simte legat pentru toată viața de acest testament necris și nespuns. Episodul în sine nu poate sfîrși obiectiv, dacă în el sînt reletiate valurile și convingător. Dar — ca și alți autori de altfel — Letitia Papu pare să ignorează că atunci (după victoria de la Sîngulad) nu era chiar alit de simplu pentru armata de a apăsina un muncitor. Există din acest punct de vedere în nuvelă o inadvertență aproape inexplicabilă. Cînd e arestat elevul Virgil Borza care nici nu este activist, ci doar simpatizant, prin eforturile fetei care-l lubește un număr mare de persoane sînt antrenate în încercarea de a-l smulge din ghearle dughanului Chirilă. Înșă și Chirilă tot fără temel, pe o simplă bănuială — un frunț comunist din oraș, nimeni nu mișcă un deget măcar, ca să intervină în favoarea lui. Și doar îngruina lui Munteanu nu-l era greu s-o facă, avînd în vedere că Chirilă era un muncitor caliticat, de care atelierul avea nevoie. Precizăm: nu lapele ca atare le disucut, autorul e suveran în alegerea lor, și modul cum sînt prezentate. Ni se înfăișează moartea unui luptător, este firesc să pretindem a ști ce au făcut sau să încercăm să înțelegem ceea ce s-a lăsat. Și doar pentru organizația comunistă din orașul D. areștarea lui Chirilă era un eveniment mult mai important decît areștarea lui Borza. Lupta ilegală a comunistilor era o luptă grea, înverșunată, care a cerut jertfe multe. E firesc ca astăzi, continuînd în alte condiții lupta pentru care se jertfura atunci comunistii — să evocăm sacrificiul lor. Dar dacă o facem, s-o facem cu gravitate. Să nu expediem prea ușor lucruri atît de scumpe pentru toți! Cînd despre Borza și Cernat de spus că sîmbogătesc cu ceva substanțial cunoșterea noastră. Camil Cernat e un personaj care continua fără mulț strălucire seria inadaptabililor din literatura realismului critic. Cu o singură deosebire: inadaptabilii erau un produs mai ales al epocii de dinaintea primului război mondial și al primului deceniu de după el. Ei sînt coplișii de evenimentele pe care nu le înțeleg. Cernat se comportă cu candorea unui Dan în ajunul celui de al doilea război mondial. În această conjunctură, inadaptabilitatea lui Camil Cernat apare de o särke intelektuală și atît de lugubră încît nu poate să intereseze. Mai mult: aș spune chiar că exemplul său e derutant. Simpatia pe care o atrage te (de fapt, simpatia autoarei) e concesivă, demobilizatoare, Cernat rămîne o zăreauță, un impositor. Pentru ce să-l simpatizăm? Pentru că e mai cîștit decît Ghenoșnic? E prea puțin.

Ultima dintre cele trei nuvele ale „suietei” (MARINA) e după părerea noastră realizată prea schematică ca să suporte o analiză. Ideea e frumoașă, dar din păcate ea nu se concretizează într-o construcție literară convingătoare. Începînd cu neferosimilitatea situației declarate, pe parcursă înțelegem că toate celelalte situații anunțate sînt cusute cu ață albă. Și hozișii lui Dionisie (ce fel de „hozișii” sînt acestea dacă omul „stă în chitanție”) și tantu coincidențele care o transformă pe Marina în tânitoare (ea se duce la Pavel numai pentru a auzi acolo ceea ce autoarea avea nevoie ca să mlie) și chiar dragoștea dintre cei doi tineri totul pare artificial, făcut, potrivit la modul didactic în cadrul unei scheme — pînă la urmă lipsite de originalitate. În asemenea împrejurări, și tantu al Marinei — divulgarea faptelor urte ale fubițului — pierde din semnificatiile, nu poate fi apreciat din punct de vedere educativ. Lupta între veșii și nou e azi mult mai complexă și mai grea decît apare în Marina.

„Suito dramatică” a Letitiei Papu ne apare deci ca un volum interesant din punct de vedere al unor concluzii (evident pro-viciorii) ce se pot trage pe marginea lui. Fiecare din cele trei nuvele țvorăște din dorința vizibilă de a transmite un îndem de luptă pentru victoria socialismului, pentru victoria moale și a ideologiei socialiste. Subiectul fiicării dintre cele trei nuvele purta în germene posibilitatea realizării unei opere capabile să intervină activ în creșterea conștientizării constituționale a oamenilor muncii. Dar posibilitatea s-a transformat în realitate numai acolo unde autoarea a reușit să însușiească schemă subiectului, să-l dea viață printr-o intrupare artistică adecvată.

Mihai Novicov

Sculptură de D. DEMU

Programul artistic prezentat la Ipotești

- Revodere, cor, muzica D. Chirilă.
- Impărat și proleter (fragment) — recitator Cosellu Revent.
- Scrisoarea III-a (fragment) — recitator Romel Siancușel.
- De ce să vii, cor, solist Vasile Lungu.
- Freamăt de codru, recitator Ștefan Preda.
- Somnorosă pasărele, cor.
- Dansul fetelor.
- Pe la noi pe la Moldova, cîntec popular, cor, solist Ștefan Pamparu.
- Viața — recitatorul Ana Vîlășcușu Aron.
- Pe lîngă plopii fără soț — solist Traian Stratou.
- Prileștii — dans popular.
- Foșta verde foi de nălbă, cîntec din țolclorul onu, solist Traian Stratou.
- Bătăia de la Tudora, dans popular.
- Trei dansuri populare de ț. Brețescou, Pîlarmonica de Stat, Botoșani, dirijor Max Weber.
- O mamă — recitator Ștefan Preda.
- Răspodia roșie de George Enescu — Pîlarmonica de Stat, Botoșani — dirijor Max Weber.
- Dirijorul coralului: Dragă Brucos; dirijor secundă Patilia Ștefan.
- Recitatori, actori ai Teatrului de Stat „Mihai Eminescu”, Botoșani.
- Coral și dansuri, Ansamblul „Ciprian Porumbescu” al Statului popular regional Suceava.

CASA MEMORIALĂ

Cuvînt la deschiderea casei memoriale „M. Eminescu” din Ipotești

Un sentiment de adîncă pietate și de profundă admirație ne reunește, astăzi, pe toți aici, la această sərbatoare, în acest colt potiror Patriei noastre, unde, cu un secol și mai bine în urmă, a văzut lumina zilei Mihai Eminescu — geniu neîntrecut al poeziei românești.

Cunoaștem cu toții răzuna profundei noastre admirații față de creația eminesciană: opera acestui mare poet, de strălucit și rară originalitate — expresie a unei puteri de muncă neislovite — se înscrisie la loc de cîștie nu numai în patrimoniul poetic al poporului nostru, ci și în panteonul literaturii universale.

Știm cu toții ce datorează cultura românească lui Mihai Eminescu; voci mai autorizate decît a mea au arătat și vor arăta încă strălucirea pe care au dobîndit-o literatura românească și limba românească prin opera acestui mare creator. Versurile lui Eminescu au avut pentru noi și vor avea și pentru posteritate același iarmec neîntrecut și aceeași

IN IPOTEȘTII LUI EMINESCU

Mihu DRAGOMIR

Ași vrea să văd acuma natala mea vîlcloră, Scaldată în cristallul pîrlului de-argint, Să văd ce eu atîta lubeam odinoară, A codrului tenebră, poetic labirint.

Chiar pentru cel obișnuiț cu amplexarea pe care o capătă, zi de zi, prețuira populară față de versul eminescian, dimineața zilei de 14 august, în satul Ipotești, cînd s-a înaugurat casa memorială Mihai Eminescu, a constituit o adevărată revelație. În decurl unic al locurilor de unde s-a ridicat lueașărul poeziei noastre, pe drumurile de atîtea ori bătute de piciorul sau de gîndul poezului, își dăduseră înfîlnire ml de iubitori al lui, muncitori și țărani, elevi și cărturari, fiecare călînd să se apropie mai mult de umbra salcîmlor care au fozșit cîndva asupra poezului. După ce ai văzut o dată aceste locuri, versurile de adolescență ale poezului capătă, parcă, alte înțelesuri, și le recitîi fără să vrei:

Vino-n codru la izvorul care tremură pe prund, unde prispă cea de brazde crengi plecate o ascund.

A fost nu o cîștie a poezului, ci o înfîlnire cu el, cu lumea lui concretă. Așa cum spunea acad. Perpessiculu, în cuvîntarea sa: „O țară întreagă s-a adunat aici, în ograda în care a copilărit Mihai Eminescu, pentru a-l cîștii pe cel care în numai 17 ani de scris a înzestrat literatura noastră cu frumuseții a căror lumină și intensitate va dura cît va dura și poporul”.

Înaujurarea casei memoriale de la Ipotești vine sa răzbune și acel act odios de vandalism care a ras de pe față pămîntului casa pămîntoasă a poezului. Nesimțitoare, prin firea ei, aceeași burghezie care găsea cu cale să nu acorde niciun ajutor poezului bolnav, în chiar orașul său de baștină, și-a găsit și reprezentanți care să atenteze, la modul cel mai propriu, la păstrarea vestigiilor eminesciene din Ipotești. Doar mormintele părinților și fraților, vechea bisericuță și cel dol salcîmi din fața casei sînt martorii tangibili ai trecerii lui pe acelu.

A rămas însă cu mult mai mult. A rămas această „natală vîlcloră”, a rămas „poetlul labirint” al codrului, a rămas priveliștea locurilor de unde a început traectoria fărnată de sîfrșit a versului eminescian. Și o dată cu înaujurarea casei memoriale, opera lui Eminescu, în nemăratele aspecte ale eroicii lui munci de creație, a revenit acasă, după o lungă peregrinare care l-a dus faima pe tot globul. Pînă seara, țîrlu, ore întregi după ce festivitatea înaujurării se terminase, sute și mii de vizitatori s-au perindat prin încăperile casei memoriale, cercetînd cu plăzitate manuscrisele, stampele, documentele de epocă, din care viața și opera lui apare întregă, în toată măreția ei.

„O cîștie ca aceea de azi n-ar fi fost cu puțință în trecut”, — a spus acad. Perpessiculu. „A face educația tineretului, cu ajutorul unor asemenea case memoriale, este una dintre misiunile cele mai nobile ale revoluției noastre culturale”.

Adevărul acestor spuse s-a dovedit din plin, încă din prima zi. Grăia deosebită a organelor locale de partid și de stat, sprijinul dat de Ministerul Învițămintului și Culturii și de Muzeul literaturii române au făcut ca în Ipotești poezului să se materializeze dragoștea noastră nesfîrșită: pentru el, în locul care va deveni, în curînd, unul din tre cele mai îndrăgite puncte de pelerinaj ale tineretului nostru, ca și a tuturor iubitorilor de poezie.

Cezar DRĂGOȘ

Balada lui Ion

Ion, din neamul lui Ion, era un ținc nerovoiș și — citu-i zăfrica de mare — păștea oile boierului pe lmas.

Intr-o bună zi însă, Ion a născocit din surcele a moară de apă și — minune — la molul ape, s-o pomîr să durmie moara de-a șcloupă.

Ion n-a avut alte unelte decît briceagul legat cu-o sfoică de brăncinar — n-a avut nici ciocan, nici clește, nici cuie măcar.

Doar briceagul cu prășelele de țînchea, care intruchipau un pașle și meșteșugul ascuns sub frunte și-n buricul de la dește.

Ion, ca toate remanentele visurilor sale de stoa lacrîmlor grele, păștea oile boierului și suspina cu ochii la roata...

Intr-un zor de zi, Ion cu un dărab de mămăligă și-o ceapă-n desoagă, a spus: Destul v-am fost povară — eu mă duc muncă și tăcută dragă!

Eu am în inimă o floacă și sub frunte o mie de mii de vise și născociri!... Și să nu plîngi, mămuca, dacă, o bună bucată de vreme, n-o să mai ai de la mine știr!

Și s-a dus Ion neînțors...

Pe drumul orașului s-o dus, răsucit în sine, ca un mărucine de vînt răsucit și-n urma lui, ceața colbului vîului de uitare a tors...

S-a făcut totul ca Ion să se sature de foame și poezie. A dormit prin ganguri și-a vindut țiare și-a slujit la o fierărie.

Și tot visînd la o stea o norocului și tot alungat din stăpîn în stăpîn — Ion a simțit că pumnii nu-l mai stau de bunăvoia sin.

Ion, în leșia beznelor amară a înțecat floacă manifestelor roșii peste țară.

L-au împuscat ca pe unul Filimon, l-au ingropat ca pe unul Hie — dar floacă ținea și mai roșie, și mai vie!

A murit de o mie de ori și-a înviat de încă o mie și o mie de ori, ca un pom secerat de iarnă, dar care, în primăvară, dă iarși balșug de frunze și flori.

Ion o străbătut cu tîlpile goale mocirla trecutului negră ca să ținească apoi, ca o pasăre măiostră, din umiliță și pelagărl...

Mărlci ZOLTĂN

Mereu eu același avînt

În sara pruncilor, cînd strada scîntina, aștinind spre primăvară strălucirea ochilor, în lampa înălbă a copilor fontei, cînd prin mine încetase alegăză singele minereurilor, în pascălnii invierilor al trupurilor ce se cruncă în apă în timp ce spuma meilor plutește în necuprîns, de dincolo de vîlul din fire de diamant al ploilor, în vîntul ca tușește de sub scutul albastru de ghiăță,

în după amiază hîrțîră elaborării de proiecte pionierești, în bucuria ce se avîntă ca un leagăn, cînd în sus, cînd în jos,

în jocul deopotrivă de bogat ca și munca, în munca, frumoasă odoma jocului, în piața vîntului de mulliți ca un lac în vreme ce steagurile fremătă ca dorițele, în cinleul mașinilor arămii ca războie din vuetul fabricii, ca un foșnet al ierbi ce crește:

aud bătăi de inimă, ca medicul pentru care sînt deopotrivă de prețioase viața mamei și cea a pruncului,

aud năvala în muguri a tuturor nădejdiilor, aud seminețele gemînd pe cîmpii albe ca neaus, muzica temă a munților, o vîilor, a apelor, ce goplesc împreună în marele cor: a trăi, a trăi, a trăi, a trăi în ziua de azi furtunosă, în cea de mine cu brațele deschise,

în caosul de mari bucurii ori în clipe de înlăcrimată durere, dar mereu cu același avînt; necontenit, glosul inimilor îmi răsună în urechi, cu toată puterea,

ca niște trimbițe ce sərbătoresc o victorie, într-un val duos ca un cîntec de doică, ori domol, meditatiu, ca depănarea-viselor de fecioară în zori, în fundul grădîmlor cu tufe de pe acum îndesite, aud mereu izbucnind glasuri, ca niște pui din ouăle ciocnile ale tăcerii,

glasuri ce împrăște lăinele îndepărtelor întineri, noaptea, prin zumzetul șinelor de cale ferată.

În romînește de GEO DUMITRESCU

DINTRE SUTELE DE GATARGE...

Beți Iosif

Liniaștea

La un prin secret,
Liniaștea în arestata,
Pusa-n lanțuri grele,
Intemnițată...
Venii însă o zi —
Cind zidul se prăvăli,
Și ea de-atunci zburdă pe-afară
Albă,
Curată,
Fecioară...

Zorii eliberării

Tunul — un deget spre zare
Întinse...
Adinc,
De depărtare,
Străluceau luminile-primse...

Schimb

Luna, după deal,
Luneacă lin,
Ușoară,
Trasă parca —
Ca zmeul —
De soară...
Nici o adiere de vânt
Pe pământ...
Își predau:
Aceste livezi de furnale —
Ce flori de lum scot,
Peste tot —
E-o risipă de floare...

Vasile Văduva

Nu-mi plac tăcerile

Nu-mi plac tăcerile prea lungi și
adinc,
gîndurile care se tîrîie
spre nu știu unde, pe brînci,
ochii care-și turcesc privirile,
inexpresiv, dintr-o parte,
simțămintele împrumutate din
carte...

Imi place s-aud pulsația muncii
ritmînd rostogolirea orelor pline;
Încleștat de unclă,
arșia zilei de vară
să o simt revărsată din mine.
Imi place cîntecul
care-mi strîmbe la suflet
vijele cu miresme de munte.
Imi place gîndul fulgerînd de sub
irante
Spre noi înapesuri — virtejuri
încandescente;
singele visînd în lăzente.
Imi place cu mine să lușt
din grea și mereu...

Și-atotdeauna
poziți desamulați ai tăcerii
cu tremur în trecerea pestului meu.

Cîntec despre iubita mea

Țîndări de lumă,
bulgări de noapte,
miresmele viilor coapte,
tremurul fierbinde de strună,
toate-n iubita mea se adună
cu răcoare și limpezimi de fîntînă...
Isi lipsește de pieptării urechea răsculte
tremurînd cîntărilor multe,
pe care nu le-am cîntat niciodată;
sînt cîntecul despre o fată
în care limpezimi adînci de fîntînă
ascund bulgări de noapte,
Țîndări de lumă...

Anghel Gidea

Tărie

Partidului

Sprîjinul tău îl simt în orice clipă
Năvălindu-mă cu forța lui, mereu;
Mi-alungi tristețea cînd se înlîșpă
Și nu mai merg pe drum cotit și greu.

Cu pasu-nțins spre timpul care vine
Din zare-a zăre brazele culcate,
Puterile lui cresc mereu din line
Ca valurile mari din ape-adînci.

Valer Hossu *)

LIVIA

Să lăsam asta, Ghiță. Eu cu
Livia am ce am... Cealaltă... treaba
lor.

Ridică acordeonul și-o luă în-
ainte.

Livia sta moartă de rușine opă-
rită în cele gase poale ce și le
spînzurase la poruncă, și-și șter-
gea cînd și cînd ochii în care a-
dunase multă cîndă. Mama o is-
codi și vîzîndu-i lacrimile, se spe-
rie ca de moarte.

— Nebună ești? gîleră ea ame-
nîțător. Vrei să te scarmene tată-
tău acum?

Stăpîniță de obidă, Livia căsă
spre mamă sfidător, să înțeleagă
că e gata să se apere. Intimidată,
bătrîna își plecă ochii. Fata fol-
osi clipa spre a-și întoarce capul
în urmă spre fiicău. Zimbi ca o
ogîlindă de soare și-și flutură pe
ascums bațista.

Scoala din Vaduri, plină de oa-
meni, zumbă ca un stup. Tinerii
jucau, așteptînd începerea progra-
mului artistic.

Costică, feciorul fostului percep-
tor Pop, la care venise în ospetie
Borna, o întîmpină pe Livia mie-
ros; și flîndă avea două clase de
liceu și umbra îmbrăcat domnes-
tesc și se adresă înclinîndu-se:

— Săru-mina dom-soară. Și
luînd degetele fetei, arse și aspre,
le apropie în sașă de buze.

— Du-te în supărare! se încliu-
dă Livia și ochii săgetară spre
ușa pe care intra acum Ionică.

— Dar luîndu-și seama că tatăl se
învințea pe aproape, se sili să zim-
bească, prefăcîndu-se că nu obser-
vase ivirea celui-alt.

Costică o luă apoi la joc. Fudul

Ligia Tomșa

Unui copil din Congo

Tu ai crescut
Pe spatele încovoiat al mamei,
Ca o iederă pe trunchiul unei sălcii
Mereu aplecată spre pămînt.
Cerule tău,
Era ogorul străin, întins ca o mare.
Pentru care,
Muncind,
Mama-ți hrănea cu sudoare
Firava ta gură —
Și leagăn ți-a fost
Spatele încovoiat al mamei,
Un leagăn mișcînd sacadat
De zvicnelul inimii pline de ură.
Ca tu, copil din Congo,
Prin viață să mergi drept.

Vasile Petre Fati

Drumuri de țară

Alți alergat destul, drumuri de țară!
Alteia ploii și-au repetat retinul lor surd
În pîrîna voastră anonimă
Decupată de tălpi și roți de căruță bandajate
cu tablă.

Undeva, în fîrîmă, stăruie parcă urmele lui
Urme sonore, urmele tălpii mele
Plecat de-acasă, c-un codru de pline
Și cerul întreg în tutumul din buzunării
spart al cămeșii.

Undeva, în fîrîmă, a rămas încleștarea calor,
Nepatincioși în laja drumului cu zbrăcitură
de noroi,
A rămas umbrelul lor aplecat, de parcă ar fi
pierdut ceva
Și clipa în care biciclii le-a tăiat crupele
roții.

Alți alergat destul, drumuri de țară!
Vor trece acum peste fîrîna voastră anonimă
Trectoarele acestea cu tălpi uriașe,
Îmbrîncînd nemărginita clămpurilor noastre.

George Cristea Nicolescu

Liceenii

Treceau cîntînd, trei tractoriști treceau
Prin codri-nași de grîne cîntătoare —
Lăstate-n clăp, tractoarele dormeau
Ca stelele răstîrînte-n reflectoare.

Treceau cîntînd, ca trei haiduci treceau,
Vinjoși, lași, și lîm păreau cîl plopii
Ce-n seara cea, despletii, cîntau;
Și parca le vedeam în noaptele ochii —

Aceiași ochi în care s-au răstîrînt
Din zare-a zăre brazele culcate,
Aceiași ochi de visuri și de cînt
În care ard iubiri îndepărtate.

Treceau cîntînd spre școală... Cîți dădeau
Examenul de absolvire-acum?
Poate în cîntu-acela repetau
Pe Eminescu-n legătură de drum.

Ori poate că, trecînd prin ani, în sus,
Spuneau ceva de holde vîltoare —
Satul venea spre el dinspre apus
Ca o pădure albă, visătoare.

Și ei treceau, ca trei haiduci treceau
Prin codri-nași de grîne cîntătoare —
Pășări abastre-n depărtări
păreau,
Pășări abastre dornice de soare.

Transfigurare

Rid pe lîngă garduri pomi cu frunze ude,
Repetînd ecoul ploii ce-a trecut...
Unde sîntei oare lete-paparude
Care cheamă ploaia și al ei sărut?

Îmbrăcate-n bozii, trupurile voastre,
Triste baiașere, trec prin amintiri,
Saltă crengi de ruș-n topeli albastre —
Ardere uscată frîntă în priviri.

Cu cășe pline, trupul să vi-l scalde,
Ies lămei la poartă... Mamă, unde ești?
Umbra noastră trece printre vînturi albe,
Umbra noastră, mamă, plînge la ferești.

Norii trec spre zare, trec și se destramă,
Ciutura uscată doarme pe fîntînă.
Ni-l ogorul negru și uscat ni-l, mamă,
Seceta ne leagă doțiu peste mîini...

Rid pe lîngă garduri pomi cu frunze ude,
Repetînd ecoul ploii ce-a trecut.
Unde sîntei oare triste paparude
Și vî-mbele-al ploii pătînaș sărut?

Alți mei de-ablunca s-au pierdut ca umbra
Ce-o treceau prin căpuri și prin suflet nori,
Cîmpul meu cîl zăre, lăță și dă de tumba
Strîși peste pădure norii cîntători.

Iar cînd trec pe uși parca s-paparude,
Paparude-rude după cum le-am vrut...
Rid pe lîngă garduri pomi cu frunze ude,
Repetînd ecoul ploii ce-a trecut.

Seara pe la cîntători

Poate-acum, în apele de munte
Se sîrîu stele străvezii,
Poate luna — păstrăv scos din unde —
Se rostogolește prin țării...

Poate-acum, în marea de la munte
Cu Bicazu-nlăsurat în ea,
Umbra noastră ar întinde punte,
Ondulînd sub fiecare stea...

Poate-acum, peste rețeaua-naltă
Noaptea arde-n stele, sus, pe stînci
Poate-acum e vremea cînd ne-mbată
Fetele cu ochii mari, adînci...

Poate-acum, ca-n fiecare seară
Cînd „Bicazu”-mbracă zărea-n sori,
Cu Hidrocentrala stea polară
Trec prin țară miile de cîntători.

Era gata de drum; dar într-o
ultimă cercetare se privi în
ogîlindă. Și temîndu-se că pîrîl
ridicat pe cap într-o coroană mă-
tăsosă împletită i-s-ar fi putut
desface, se gîndi să tragă o fugă
la cooperativă după gestione, dar
își aminti că duminica gestione-
rului sta acasă. Singura scăpare ar fi
fost un împrumut de la vecină.

O zbughi la plînză.
— Rodovica! Hei, tu Rodovica!
strigă Livia cu teamă, bînuindu că
tatăl e pe aproape și-o putea sur-
prinde.

Vecina se grăbi să-l aducă a-
grafele, și-o întrebă iscoditoare:
— Mergeti și voi la inaugurare
în Vaduri?

— O, tătucu nici gînd n-avea
fi mărturisit cealaltă... — Da e
venit tovarășul instructor și pină n-a
făgăduit nu l-a lăsat... — Și-apoi,
ne-a chemat și Pop, perceptorul
din Vaduri, în ospetie și știți tu
cum fi tătucu: fi place să fie în
prietenia domnilor.

— Vai, cum îmi bate inima Li-
vie! se alintă deodată Rodovica.
Ne-am muncit atîta cu plesă de
teatru și tot mă tem să nu mă fac
de vorbă în Vaduri. Știi ce rău
îmi pare că nu ești și tu cu noi?
Livia îi luciră ochii și căsă cu
grîjă în jur.

— Nu m-a lăsat tătucu... Nici la
adunarea U.T.M. știți că n-am
fost... Nu-l place să mă amestec
cu colectiviiști.

— Dacă ești proastă! o mostră
blînd vecina. Eu mi-aș cere par-
tea de pămînt și mi-aș vedea de
drum... Și Ionică săracu... de-ași și
ce supărat e!

Auzind numele fiicăului, Livia
se aprinse toată și, purtată de im-
puls, întrebă cu grabă:
— El vine?

— Cum nu? Doară e dragușorul
meu în plesă.

Livia voi să ceară și alte amă-
nunte dar din graj rășări tată-său
fînd un cal de căpștru.

— Îi, tătucu! se sperie fata și-o
fîșni săgeată.

Petre Borna o zări și făcîndu-se
nor de ploaie, tună aspru:

— Vină încoace, fată!

Temătoare, Livia se apropie.

— Ce ți-a trebuit de la „aia”?

— N-am agrafe, mi-au mai lip-
sit patru; se desvinovăți fata.

— Nu mi-ai putut spune să-ți
iau? o mostră scîpînd fulgere
Borna, dar grîbiu să nu-l audă
vecină. Ți-am mai spus să nu-l
prind cu „aia”. Ce le dai nas?

— Da! tătucu, eu...
— Nimic! Tac și du-te în casă!

*) membru al cercului literar al Ca-
Cultură M.A.I.

UNGUREANU GEORGHE —

Sinnicolaul Mare.

Urmărește nu e, cum ai fi
vrut-o dîmneață, o schiță capti-
vană. Comușiști în timpul luptei
întele, au avut de înfruntat tot
felul de greutăți. Întimplarea pe
care încerci s-o povestești e vero-
similă, dar e scrisă plat, fără e-
moție, într-un stil lozincard. „Dus-
manul a fost crud”, e adevărat ce
spui, trebuie însă s-o demonstrezi
printr-o imagine artistică.

Așteptăm să ne trimiți lucrări
însușite din lupta de azi a oa-
menilor muncii. Te sfătui să re-
nuinți la frazele goale, pompoase.

GEORGE DUȚĂ — București.

În inovația, cînd epuizezi petru
moment termenii tehnici, mai
lași să-ți scape și cite o frază ca
aceasta: „Încetul cu încetul însă,
greutățile au fost învinse una după
alta. Primise efectiv ajutorul to-
varășului Tudor care se întrecu-
rău în luptă cu „lucrul”.
Pe noi toamă asta ne-ar fi în-
terestat: cum a învins inoatorul
dumitale greutățile.

ENACHE GEORGHE — Bolin-
tînul din Vale.

Preferam ca în locul desenului
roz-pal care ocupă jumătate de pa-
gină să fi terminat schița și să
nu ne trimiți numai un fragment
din ea. Fragmentul are cap și
n-are coadă, e presărat cu pîlde
și zicale ca „da, din lăc în pîlde”
și cu expresii care sînt vîrva de-
mălate, stîrnesc ilaritate: „El și
cu cîmpului lui nedespărțit la orice
serbare sau zețitoare...” Și apoi
povestești prea domol, prea lung,
fără nerv. Și construcția e șu-
breadă.

Te sfătui să citești mult și cu
atenție.

TEMISTOCLE TIMU.

Bădița Ion, scurtă povestire,
cum îi zici, e mult prea lungă după
părerea noastră. Dar, dialogul
știi să scrii, minuești bine dialo-
gul, te pricepi să creionezi un ca-
racter. Din păcate însă abuzezi de
regionalism și dai aceeași impor-
tanță amănuntelor ca și liniei
principale a povestirii. Sînt în
schiță episoade care ar fi putut fi
trecute într-o singură propoziție.

Dîndu-le extindere, dramatis-
mul lucrării slăbește.

Schița Bădița Ion nu poate din
această pricină să fie publicată. Te
rugăm să ne trimiți altceva.

PAUL LIMAN — București.

Trimite-ne lucrări inspirate din
actualitate.

VESELINA CLEPEA — Oradea.

Povestirea Vrajbă nu poate fi
publicată. În primul rînd fîndcă
nu păstrează un fir epic. Dialogul
e greoi, multe scene sînt neuro-
simile, iar personajele se mișcă
așa cum vrea autorul și nu cum
le e firea.

HORIA HOLBAN.

Răscrucea e construită linear.

Întreaga și strîmte. Știi de le bus
începu ce se va întîmpla cu eroii.
În asta constă principala greșală
a schiței. Din felul cum porți dia-
logul și rezumi anumite situații
(pentru economia schiței), sîntem
îndreptățiți să credem că alte lu-
crări ale dumitale, pe care le aște-
ptăm, vor putea vedea lumina
tiparului.

BOTEZ MIHAI — Birlad.

Îndrumată greșit de către dos,
schița Să nu uita a ajuns în cele
din urmă la redacția noastră. Din
păcate lucrarea nu are o publica-
bilă, în forma sa actuală. Eveni-
mente de mare importanță poli-
tică și socială sînt tratate de dos.
În chip superficial, caracterese e-
roilor ne rămîn ascunse, atmosfera
gravă din acele zile nu este re-
alizată. Chiar dacă întîmplările sînt
priente cu ochii unui copil, ele tre-
buie să-și păstreze dramatismul și
marea lor semnificație. De altfel e
greu de crezut că lucrurile s-au
petrecut în realitate așa cum le re-
latați dvs.

NICA ION — București.

Povestirea dvs. Inimă de ma-
mă încercă să rezolve într-un
spațiu restrîns prea multe proble-
me sufletesti, motiv pentru care
eroii nu capătă viață, faptele sînt
înfățișate artificial, drama nu e
măsoare. Sînteti muncitor la o
fabrică de ciment, priviți cu a-
tenție în jurnal dvs., veți găsi ne-
numărate subiecte.

Renunțați la dramele inchipuite,
cîțiti mult, observați oamenii și
faptele lor. Veți căpăta astfel în-
credere în condeiul dvs.

T. ȘTEFANESCU — Aiud.

Mărturisăți singur că aveți gre-
șeli „cu dîmneață”. Din păcate sta-
tem de acord. Eroticismul și umo-
r de gust îndoielnic sînt pice-
rioase pentru condeiul dvs. „Be-
ția de cuvinte”, atît de evident
în scrisorile ce ne adresați, decî-
ne supărătoare în povestirea A
treia înserare, adîncind confu-
zia care pare a-și avea originea
în însăși concepția autorului.

GEORGE DIENESCU.

Explozia putea să fie o buclă
povestire dacă stăruiași mai mult
asupra psihologiei eroilor. Distru-
gerea trenului pe care îl ducem
spre front este un lucru de mare
importanță, care pune în peranță
propria lor viață. Cîntorul ar vrea
să știe ce anume i-a îndemnat pe
Dumitru, pe Sandu și pe ceilalți
să procedeze astfel ce se petre-
cea în sufletul lor. Socotim că lu-
crarea ar merita să fie relată.

LAURA NEVEANU — Leca.

Frumoase planurile de vîntur.
Nu o dorim decît succese. Dar tre-
buie să studiam mai departe. Ob-
servați cu atenție întîmplările din
viață, dar nu numai pentru a le
încadra (așa cum procedați în
prietenie) ci pentru a le înțep-
ta dintr-o cauză ascunsă de
vedere”. Interpretarea faptelor din
realitate cere în primul rînd o se-
lecție, în așa fel ca ele să poată
gravita în jurul unei idei arti-
stice, a unui mesaj pe care neapă-
rat trebuie să-l transmiteți citito-
rilor.

Luni dimineață, Livia își împleti
coc de nevastă. Borna trimise după
peștitori și aceștia îl înconjură
cu prietenie și înțelegere...

Nu trebuie precupețit nici un efort pentru ca în următorii ani să conturăm zăcămintele și să elaborăm cele mai potrivite metode de exploatare și preparare a minereurilor de fier, în scopul lărgirii considerabile a bazei de materii prime necesare siderurgiei noastre în plină dezvoltare.

Fondurile alocate activității geologice în perioada 1960-1965 se ridică la circa 12 miliarde de lei; din suma alocată activității geologice, circa 2 miliarde sunt destinate înzestrării cu utilaje și aparate moderne.

(Din Raportul C.C. al P.M.R. prezentat de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej la cel de-al III-lea Congres al P.M.R.)

văile, coastele, ripile de zvonuri metalice și voci.

Pe Valea Motrului s-a găsit cărbune.

Aplecată și mai atent, urechea alege din marea de voci și de strigăte, frazele aspre și iuți ca lama de oțel, ale oltenilor. Pare că de la nunta cea de acum o sută și mai bine de ani, pandurii au coborât în văi, schimbându-și numai portul și armele.

— Mă, ăia din Cloșani, ia veniți încoace... Veniți să vă arăt o probă de helvetian!

Olteni de la Cloșani lui Tudor, de la Celeii lui Popa Șapcă, din Bechet sau din Băilești... Nu trebuiești uitați oltenii de la Rovinari sau de la Baia de Fier! Aici, în aceste două puncte însemnate adinepe harta marilor comori ale Olteniei, au învârtit ei asta, de a șaptea adincul și de a-școate la lumina darurilor. Au învârtat-o repede, în numai cîteva ani...

— Baia de Fier își justifică numele din plin. Localitatea e o

pensulă de meșter, șă scoată din neant, pe albul colii, diafanității de peisaj nipon — și că același creion pe care-l țineai adineaori între degete, are virful rupt. L-ai rupt din neglijență, apăsînd enervat o virgulă, sau l-ai ciuntit, isprăvind într-un punct.

Iți aduci aminte, luînd între degete fărîma aceea moale de grafit, „un purice de nimica”, de Baia de Fier. Iți aduci aminte cum, acolo sus, la Baia de Fier, lângă lacul inconjurat de fagi, unde este și stația de flotare a grafitului, iți-a ris o față. Supraveghia spălării grafitului. Era dimineată, adică soare cu intensități africane... Fata era neagră, neagră ca o băstinașă de pe Coasta de Aur și a ris plin, în ziua africană, ca o figurină de Tanagra... Era unsă de grafitul umerș lucios, pină-n ochi. Numai lobul ochilor ridea alb, cu strălucirea delicată de porțelan bun. Rideau și dinții.

Un sirag de mărgelă fine de sidex. Mi-a întins, în palma neagră, un bulgăre negru și umed de grafit:

— Ia-l, tovarășe, fă-ți un creion!

Eram cu carnetul deschis și mă poticneam în mină cu creionul bont. Fata ridea.

— Cum te cheamă?

— Măria...

— Cum ai zis?

— Măria... Măria Alior, din Roșeți-Mehedintii.

Măria Alior din Roșeți-Mehedintii lucra atunci la stația de flotare și mi-a întins, pe palma neagră, un bulgăre umed și moale de grafit:

— Ia-l, tovarășe, fă-ți un creion!

Au întilnit-o mai apoi la o școală de calificare din Craiova. Invăța chimia și fizica. Minuia creionul iute, ca pe o suveică delicată, țesînd cu virful de grafit, în albură colii, un desen sprinten cu o calligrafie prețios-feminină:

„Din slove am ales micile „Și din întesurii, furnicile...”

Baia de Fier trimite zilnic țării sute de butoașe de lemn, încărcate cu grafit... Văzînd aceste buți de braț, încheiate cu pricepere de dogari, îi amintea de vechea Oltenie. Iți stăruie în nări un miros acru-dulce de zer și te dezvăluie din nou sub ochi panorama și zburătorii de asini și cai,

ducînd la oraș butoașele cu brînză telemea.

Trenurile duc din Baia de Fier, zilnic, spre toate colțurile țării, marfa ceaște delicată și prețioasă. Un fel de caș al pămîntului. Un caș bun, gras, gustos, care, încheiat între doagele de braț ale creionului, lasă pe foaie o amintire, ca un iz, de la Baia de Fier... Minerii ies din șut, negri de noapte, odată cu noaptea. Sufliă atunci în lampa de carbid a soarelui. Peste Baia de Fier vine umbră. Umbră deasă, ca un țuș violent, reflex subteran al grafitului... Într-o zi oamenii se spală, învață, rid, cheufiesc, fac plănuri, se odihnesc, iar cînd vine ceasul șutului aprind din nou lumina cea mare și scot la zi grafitul...

Atunci fetele de pe malul lacului, de la stațiunea de flotare, par niște figurine de Tanagra în soarele cu intensități africane.

Încă o sută de butoașe pentru Hunedoara, Turda, Orașul Victoria și... Unuiea Scriitorilor!

Creionul meu s-a poticnit din nou cu gîndul la oamenii negri, din Baia de Fier, care mi l-au dat:

„N-ăș vrea nici altă să-i supăr, Cit piperul de enupăr...”

slab, subred, fărîmicios. Malul gropii se surpa, iar bătiul încerca zadarnic să-l proptească cu trunchi de plop și arin. A căutat loc mai bun și a săpat mai adinc, încercînd să deie de pietre. A găsit-o: neagră, unstrăoasă, dar cu scîlpet și cu sunet bun. Smulgină din ea bolovani, și-a înjehbat prima vatră și a apins un foc... Pînă la ziua focul a a-

A săpat mult, mult de lemn. Casa lui devenise o vatră uriașă, ca pețea țării și de părțile pe care nu mai găsea să acopere. O acoperă numai cărbuni. Bătiul a săpat, lăsînd pradă toșului „barbora” blestemat, peste care au curat pleșe și lăși să se usuce. Bătiul Unchișului de azi. E amănît prin cășca firea s-a vestit, schimbînd omul în ea: — Vino și la de la mine căldură!

Este ceea ce-am făcut și oltenii, cînd istoria le-a dat răgaz să se gospodărească.

Încercă să exploatare a cărbunelui de Rovinari au mai fost. Pe moștile lui Constantin Vlăcăscu și Carabătescu s-au săpat, prin anul 1914-1917, cîteva galerii. În gropile pămîntice de pe atunci munceau țărani și călășari. Munceau de dimineața pînă noaptea, tînd ei singuri, la zi, sacii cu lignit. Nici cea mai rudimentară protecție a muncii și a vieții omului. Peste cîntecul care scoabea cărbunii mai mult cu palînă, se prălăusea mîșca Bereii. Năvăleau în aceste gropi apele Jiuului. Nu puteai să vorbeai de ocaș asemănătoare, și pînă eaznă și prin rezultat, cum șica din primitivul puteri de

1921 se mai scot trei mii de tone de cărbuni. Apoi galeriile le închid sub imperiul marilor crize economice, iar minierii se împrăție din nou prin saiele lor, reluînd sapa și plătul de lemn.

Adevărată renaștere a Rovinarilor, mai bine zis primul certificat de existență al minii, ține de avîntul marii industrializări care a cuprins Oltenia, și ea și țara întregă, în anii puterii populare.

— Eucăriile de restaurare și lărgire a minei încep în 1950.

Si atunci, Rovinari au lansat una din cele mai îndrăznețe și mai frumoase inițiative. O inițiativă izvorînd din căutare permanentă și fertilitate a sotelor de mineri și tehnicieni. O inițiativă ce avea să revoluționeze exploatarea cărbunelui în Oltenia și să facă din această parte a țării o puternică bază a cărbunelui.

La Rovinari s-a deschis, peștru iniția oră în țara noastră, o mină „la zi”.

— S-a făcut din nou legătura cu legenda. Geologi și minierii veniți de la Tliceni au așezat bivauc la „Baia Unchișului”. Au venit sondații din „petrolul oltenesc” și au înțipit sapele sondelor... În ceputul se putea face, însă, chiar și cu sapa de prășit porumbul. Cărbunele era la suprafață. Bătiul din legendă nu greșea. Baia lui era, într-adevăr, groapa fostului bordei.

La numai 15 metri, sapa a pătruns în stratul gros de cărbune. Strat gros. O vină tînară din care uzinele țării se puteau hrăni liniștit cîteva ani... Au mai înaintat. Peste alți cîteva metri, alt strat. Apoi riuri subterane și pinze violente de apă. Apoi al strat... Au pornit pe firul acestor drumuri obscure ale cărbunelui și au rămas uluiți. Rovinari puteau asigura, printr-o exploatare simplă, la zi, cîteva miliarde de tone de cărbuni!

Peste puțin se începe marea asalt. Calota de pămînt și piatră e îndepărtată de cupele marilor excavatoare.

— Ce se sapă aici, temelie-le unei mari construcții?

— Da! Temelii, pentru temelia construcției noastre!

Ghiara de metal azvirlă pe benzile transportoare primele tone de cărbune. Cărbune bun și ieftin. Cărbune scos la lumina zilei. Cărbune scos de mașini, fără intervenția directă, corp la corp, a omului!

În tranșeele gigantice de la Rovinari, mașinile scot cărbune. În numai cîteva ani, Oltenia a dat țării, prin grîia partitului și prin eroismul oamenilor ei, exemplul unei înaintate tehnici în exploatarea cărbunelui, asigurînd țării un flux de seamă de energii.

La orizontul planului de 6 ani se citește o cîră impresionantă: în 1965 tînară industrie carboniferă a Olteniei va da o producție egală cu producția întregii Romînia a anului 1958!

Ce s-ar mai putea aduăga lîngă o astfel de cifră, atît de elocventă ea singură?... Cel mult, un poem:

„Strălucă via, în orbita descoperită a lutului, ochiul de piatră neagră al cărbunelui!”

Ochiul de piatră neagră

— Aia din Cloșani, doi flăcăi din neamul lui Tudor, iar al treilea rudă îndepărtată cu Gîrbea, cel căzut în luptă cu turcii, vin să vadă proba de helvetian. E o piatră dură, neagră, cu sticliri metalice. A fost extrasă acum din puțul sondelor. Piatra trece din mină în mină, sub ochii avizi ai celor trei strănepoți de panduri, elevi ai școlii profesionale de mineri.

— Ce înseamnă asta? — întrebă inginerul care-i chestionează.

— Asta înseamnă, și apune unul din ei, Mitriță Vladimirescu — asta înseamnă că există cărbune și în stratul helvetian.

Asta mai înseamnă însă ceva! Înseamnă că, în afară de tonele de cărbune descoperite pe valea Motrului, Oltenia și-a descoperit și minierii ei. Aceiași oameni care creștau furci de tors, rotunjeau în palme vestitele ulcioare de lut de la Oboga, sau așteptau în cîmpii să le crească grîul sămăn. Aceiași oameni care și purtau în Bucureștii de odinioară cobilțele cu coșuri de mîre și pere... Aceiași oameni care învățaseră însă, la Bumbești-Livezeni, să perforze munții și să întindă peste prăpăști arcul viaductelor Olteniei.

Pe Valea Motrului, unde se dezvoltă azi cele mai tinere exploatare de cărbune din țară, lucrează mineri olteni.

vastă căldare pe care soarele o inundă tîrziu, mult după răsărit, prin explozie. La Baia de Fier, zilele și nopțile vin subit, prin surprindere, ca prin răsucirea unui comutator electric gigantic. E dimineată! Asta înseamnă că aici e zi plină, — dimineată a fost mai de mult în vîi — cu un soare care s-a suprapus violenței dinamice a soarelui printr-un contact sînter de fitil aprins. L-a aprins un miner și s-a făcut ziua... Seara la fel: a surlat un miner în gigantică lui lîmbe, cîre lumina luminează tot universul și s-a făcut noaptea!... Toată lumea doarme, aici, la Baia de Fier, într-o tăcere deplină de univers care se regenerază... Așa trebuie, să fie ziua și noaptea în Cosmos.

În afara acestui spectacol grandios al rotației și revoluției universale, pe care îl simți din plin aici, la Baia de Fier, localitatea, oamenii și bogățiile ei îți deșteaptă fără să vrei un sentiment delicat și fragil. Un sentiment care îți aduce în peniță, prin frăgezimea lui, stihuri de Tudor Argehi:

„Vrui, cititorule, să-ți dau în dar O cântăcică pentru buzunar... Din slove am ales micile „Și din întesurii furnicile...”

Iei seama că cîrneala are sînge de țuș și ar putea, sub

— Unde aici, la ce te căsnești?

— La Fort-Arthur, răspunde Nifon distrat.

Inginerul ridă zgomotos, ca un copil, încîntat de calamburul soferului. Dar soferul nu și-dă seama c-a făcut un calambur.

— Mergem?

— Mergem. N-ai mai terminat cu Fort-Arthur?

— Mai am vreo 50 de pagini și gata. Și Nifon Grivei pune semn la carte, o încheie și apasă pe ambreia. Mașina e din nou la drum.

De trei ani, Nifon Grivei și Pantelimon Medar sînt de nedespărțit, bat împreună drumurile schele. Amîndoi sînt tineri. N-au implinit încă 30 de ani. Nifon Grivei a venit la Bilteni în... ismenca. A fugit de-acasă de la vaci ca să se facă mecanic. Și s-a oplotit pe lîngă uzină. N-avea angajarea încă făcută, dar el credea cu încăpăținare că odată și odată o să fie angajat. Directorul de pe atunci, cînd a dat cu ochii de el, l-a luat la goană. Băiatul a ieșit pe ușa și s-a întors în uzină pe fereastră. Cel pe lîngă care se oplotise, un meșter în vîrstă, pînă la angajare, l-a purtat de grijă ca un adevărat părinte. Îl dădea de mîncare la cantină din bonurile lui.

— Dormeam la el. Noaptea cînd mă dezvealam, mă învelea cu paltonul lui. Nici tata nu s-a purtat cu mine, cum s-a purtat omu’ ăsta.

Aceiași director care-l gînosea din schelă, peste vreo trei zile i-a făcut formele de angajare.

— Asta e ca rîia. Nu scapi de el nici în groapă.

Nifon Grivei a crescut odată cu schela. Miine e ocupat. Se duce să și încaseze premiul de la administrație: 800 lei, pentru că el, cu mașina pe care o are pe mină, a parcurs 50.000 de km. fără reparație.

— Ce faci cu banii Grivei, îl întrebă într-o doară Medar.

— Ce să fac, tovarășe inginer? Imi cumpăr... „Război și Pace” și dau un lit de Segarcea la Cîrîmăz, responsabilul bufetului din Bilteni. Restul îl pun la C.E.C.

Inginerul Pantelimon Medar e de cîteva ani în Bilteni. A absolvit Institutul de Petrol și

— Dintre numele care pun semnul noilor comori pe harta de azi a Olteniei, Rovinari trezește, mai mult poate decît altele, ecouriचे de legende.

Natura și-a vestit darurile de mult, strîgîndu-le pe unele cu voce țară, în urechile omului. Așa s-a petrecut și la Rovinari, unde legenda nu îmbrățișează nici haideucii, nici omoruri grozave, ci pur și simplu darul unei naturi generoase care-l îmбие pe om.

Nu departe de orașului de azi se află un lac pe care localnicii l-au numit „Baia Unchișului”. O apă tulbure, stătută, fără nimic romantic, s-a dovedit a fi focarul unor legende cernute una din alta pînă azi. Cea mai interesantă și care transmite observația vie asupra naturii este cea care a dat numele lacului: legenda unchișului.

Este vorba de un bătrîn iobag, fugit de pe moșia Văcărescului și stabilit într-un zăvoi, pe Jiu. Nu mai avea pușcă și se făcra haiduc, deși baltașul îl rămasese singura avere. A încercat cu el să-și sapa un bordei... Pămîntul era

juns sub el, iar dogoarea l-a trezit. A privit vatra largă de jar, ca pe o minune, ca pe un dar ceresc. Cineva avusese grijă de oasele lui... Dar focul se întindea, Unchișul a lărgit bordeiul. Dar pe măsură ce-l lărgea, focul se întindea și da să-l cuprindă toată odaia.

sare de acum două veacuri. În doi ani nu s-au putut scoate nici o mie de tone de cărbune. „Încercarea” s-a abandonat.

A reluat-o, peste doi ani, Gh. Tătărescu, în minile căruia au intrat pămînturile vechilor Văcărești. Între 1924 și

— Ce se sapă aici, temelie-le unei mari construcții?

— Da! Temelii, pentru temelia construcției noastre!

Ghiara de metal azvirlă pe benzile transportoare primele tone de cărbune. Cărbune bun și ieftin. Cărbune scos la lumina zilei. Cărbune scos de mașini, fără intervenția directă, corp la corp, a omului!

În tranșeele gigantice de la Rovinari, mașinile scot cărbune. În numai cîteva ani, Oltenia a dat țării, prin grîia partitului și prin eroismul oamenilor ei, exemplul unei înaintate tehnici în exploatarea cărbunelui, asigurînd țării un flux de seamă de energii.

La orizontul planului de 6 ani se citește o cîră impresionantă: în 1965 tînară industrie carboniferă a Olteniei va da o producție egală cu producția întregii Romînia a anului 1958!

Ce s-ar mai putea aduăga lîngă o astfel de cifră, atît de elocventă ea singură?... Cel mult, un poem:

„Strălucă via, în orbita descoperită a lutului, ochiul de piatră neagră al cărbunelui!”

— Unde aici, la ce te căsnești?

— La Fort-Arthur, răspunde Nifon distrat.

Inginerul ridă zgomotos, ca un copil, încîntat de calamburul soferului. Dar soferul nu și-dă seama c-a făcut un calambur.

— Mergem?

— Mergem. N-ai mai terminat cu Fort-Arthur?

— Mai am vreo 50 de pagini și gata. Și Nifon Grivei pune semn la carte, o încheie și apasă pe ambreia. Mașina e din nou la drum.

De trei ani, Nifon Grivei și Pantelimon Medar sînt de nedespărțit, bat împreună drumurile schele. Amîndoi sînt tineri. N-au implinit încă 30 de ani. Nifon Grivei a venit la Bilteni în... ismenca. A fugit de-acasă de la vaci ca să se facă mecanic. Și s-a oplotit pe lîngă uzină. N-avea angajarea încă făcută, dar el credea cu încăpăținare că odată și odată o să fie angajat. Directorul de pe atunci, cînd a dat cu ochii de el, l-a luat la goană. Băiatul a ieșit pe ușa și s-a întors în uzină pe fereastră. Cel pe lîngă care se oplotise, un meșter în vîrstă, pînă la angajare, l-a purtat de grijă ca un adevărat părinte. Îl dădea de mîncare la cantină din bonurile lui.

— Dormeam la el. Noaptea cînd mă dezvealam, mă învelea cu paltonul lui. Nici tata nu s-a purtat cu mine, cum s-a purtat omu’ ăsta.

Aceiași director care-l gînosea din schelă, peste vreo trei zile i-a făcut formele de angajare.

— Asta e ca rîia. Nu scapi de el nici în groapă.

Nifon Grivei a crescut odată cu schela. Miine e ocupat. Se duce să și încaseze premiul de la administrație: 800 lei, pentru că el, cu mașina pe care o are pe mină, a parcurs 50.000 de km. fără reparație.

— Ce faci cu banii Grivei, îl întrebă într-o doară Medar.

— Ce să fac, tovarășe inginer? Imi cumpăr... „Război și Pace” și dau un lit de Segarcea la Cîrîmăz, responsabilul bufetului din Bilteni. Restul îl pun la C.E.C.

Inginerul Pantelimon Medar e de cîteva ani în Bilteni. A absolvit Institutul de Petrol și

— Unde aici, la ce te căsnești?

— La Fort-Arthur, răspunde Nifon distrat.

Inginerul ridă zgomotos, ca un copil, încîntat de calamburul soferului. Dar soferul nu și-dă seama c-a făcut un calambur.

— Mergem?

— Mergem. N-ai mai terminat cu Fort-Arthur?

— Mai am vreo 50 de pagini și gata. Și Nifon Grivei pune semn la carte, o încheie și apasă pe ambreia. Mașina e din nou la drum.

De trei ani, Nifon Grivei și Pantelimon Medar sînt de nedespărțit, bat împreună drumurile schele. Amîndoi sînt tineri. N-au implinit încă 30 de ani. Nifon Grivei a venit la Bilteni în... ismenca. A fugit de-acasă de la vaci ca să se facă mecanic. Și s-a oplotit pe lîngă uzină. N-avea angajarea încă făcută, dar el credea cu încăpăținare că odată și odată o să fie angajat. Directorul de pe atunci, cînd a dat cu ochii de el, l-a luat la goană. Băiatul a ieșit pe ușa și s-a întors în uzină pe fereastră. Cel pe lîngă care se oplotise, un meșter în vîrstă, pînă la angajare, l-a purtat de grijă ca un adevărat părinte. Îl dădea de mîncare la cantină din bonurile lui.

— Dormeam la el. Noaptea cînd mă dezvealam, mă învelea cu paltonul lui. Nici tata nu s-a purtat cu mine, cum s-a purtat omu’ ăsta.

Aceiași director care-l gînosea din schelă, peste vreo trei zile i-a făcut formele de angajare.

— Asta e ca rîia. Nu scapi de el nici în groapă.

Nifon Grivei a crescut odată cu schela. Miine e ocupat. Se duce să și încaseze premiul de la administrație: 800 lei, pentru că el, cu mașina pe care o are pe mină, a parcurs 50.000 de km. fără reparație.

— Ce faci cu banii Grivei, îl întrebă într-o doară Medar.

— Ce să fac, tovarășe inginer? Imi cumpăr... „Război și Pace” și dau un lit de Segarcea la Cîrîmăz, responsabilul bufetului din Bilteni. Restul îl pun la C.E.C.

Inginerul Pantelimon Medar e de cîteva ani în Bilteni. A absolvit Institutul de Petrol și

— Unde aici, la ce te căsnești?

— La Fort-Arthur, răspunde Nifon distrat.

Inginerul ridă zgomotos, ca un copil, încîntat de calamburul soferului. Dar soferul nu și-dă seama c-a făcut un calambur.

— Mergem?

— Mergem. N-ai mai terminat cu Fort-Arthur?

— Mai am vreo 50 de pagini și gata. Și Nifon Grivei pune semn la carte, o încheie și apasă pe ambreia. Mașina e din nou la drum.

De trei ani, Nifon Grivei și Pantelimon Medar sînt de nedespărțit, bat împreună drumurile schele. Amîndoi sînt tineri. N-au implinit încă 30 de ani. Nifon Grivei a venit la Bilteni în... ismenca. A fugit de-acasă de la vaci ca să se facă mecanic. Și s-a oplotit pe lîngă uzină. N-avea angajarea încă făcută, dar el credea cu încăpăținare că odată și odată o să fie angajat. Directorul de pe atunci, cînd a dat cu ochii de el, l-a luat la goană. Băiatul a ieșit pe ușa și s-a întors în uzină pe fereastră. Cel pe lîngă care se oplotise, un meșter în vîrstă, pînă la angajare, l-a purtat de grijă ca un adevărat părinte. Îl dădea de mîncare la cantină din bonurile lui.

— Dormeam la el. Noaptea cînd mă dezvealam, mă învelea cu paltonul lui. Nici tata nu s-a purtat cu mine, cum s-a purtat omu’ ăsta.

Aceiași director care-l gînosea din schelă, peste vreo trei zile i-a făcut formele de angajare.

— Asta e ca rîia. Nu scapi de el nici în groapă.

Nifon Grivei a crescut odată cu schela. Miine e ocupat. Se duce să și încaseze premiul de la administrație: 800 lei, pentru că el, cu mașina pe care o are pe mină, a parcurs 50.000 de km. fără reparație.

— Ce faci cu banii Grivei, îl întrebă într-o doară Medar.

— Ce să fac, tovarășe inginer? Imi cumpăr... „Război și Pace” și dau un lit de Segarcea la Cîrîmăz, responsabilul bufetului din Bilteni. Restul îl pun la C.E.C.

Inginerul Pantelimon Medar e de cîteva ani în Bilteni. A absolvit Institutul de Petrol și

— Unde aici, la ce te căsnești?

— La Fort-Arthur, răspunde Nifon distrat.

Inginerul ridă zgomotos, ca un copil, încîntat de calamburul soferului. Dar soferul nu și-dă seama c-a făcut un calambur.

— Mergem?

— Mergem. N-ai mai terminat cu Fort-Arthur?

— Mai am vreo 50 de pagini și gata. Și Nifon Grivei pune semn la carte, o încheie și apasă pe ambreia. Mașina e din nou la drum.

De trei ani, Nifon Grivei și Pantelimon Medar sînt de nedespărțit, bat împreună drumurile schele. Amîndoi sînt tineri. N-au implinit încă 30 de ani. Nifon Grivei a venit la Bilteni în... ismenca. A fugit de-acasă de la vaci ca să se facă mecanic. Și s-a oplotit pe lîngă uzină. N-avea angajarea încă făcută, dar el credea cu încăpăținare că odată și odată o să fie angajat. Directorul de pe atunci, cînd a dat cu ochii de el, l-a luat la goană. Băiatul a ieșit pe ușa și s-a întors în uzină pe fereastră. Cel pe lîngă care se oplotise, un meșter în vîrstă, pînă la angajare, l-a purtat de grijă ca un adevărat părinte. Îl dădea de mîncare la cantină din bonurile lui.

— Dormeam la el. Noaptea cînd mă dezvealam, mă învelea cu paltonul lui. Nici tata nu s-a purtat cu mine, cum s-a purtat omu’ ăsta.

Aceiași director care-l gînosea din schelă, peste vreo trei zile i-a făcut formele de angajare.

— Asta e ca rîia. Nu scapi de el nici în groapă.

Nifon Grivei a crescut odată cu schela. Miine e ocupat. Se duce să și încaseze premiul de la administrație: 800 lei, pentru că el, cu mașina pe care o are pe mină, a parcurs 50.000 de km. fără reparație.

— Ce faci cu banii Grivei, îl întrebă într-o doară Medar.

— Ce să fac, tovarășe inginer? Imi cumpăr... „Război și Pace” și dau un lit de Segarcea la Cîrîmăz, responsabilul bufetului din Bilteni. Restul îl pun la C.E.C.

Inginerul Pantelimon Medar e de cîteva ani în Bilteni. A absolvit Institutul de Petrol și

— Unde aici, la ce te căsnești?

— La Fort-Arthur, răspunde Nifon distrat.

Inginerul ridă zgomotos, ca un copil, încîntat de calamburul soferului. Dar soferul nu și-dă seama c-a făcut un calambur.

— Mergem?

— Mergem. N-ai mai terminat cu Fort-Arthur?

— Mai am vreo 50 de pagini și gata. Și Nifon Grivei pune semn la carte, o încheie și apasă pe ambreia. Mașina e din nou la drum.

De trei ani, Nifon Grivei și Pantelimon Medar sînt de nedespărțit, bat împreună drumurile schele. Amîndoi sînt tineri. N-au implinit încă 30 de ani. Nifon Grivei a venit la Bilteni în... ismenca. A fugit de-acasă de la vaci ca să se facă mecanic. Și s-a oplotit pe lîngă uzină. N-avea angajarea încă făcută, dar el credea cu încăpăținare că odată și odată o să fie angajat. Directorul de pe atunci, cînd a dat cu ochii de el, l-a luat la goană. Băiatul a ieșit pe ușa și s-a întors în uzină pe fereastră. Cel pe lîngă care se oplotise, un meșter în vîrstă, pînă la angajare, l-a purtat de grijă ca un adevărat părinte. Îl dădea de mîncare la cantină din bonurile lui.

— Dormeam la el. Noaptea cînd mă dezvealam, mă învelea cu paltonul lui. Nici tata nu s-a purtat cu mine, cum s-a purtat omu’ ăsta.

Aceiași director care-l gînosea din schelă, peste vreo trei zile i-a făcut formele de angajare.

— Asta e ca rîia. Nu scapi de el nici în groapă.

Nifon Grivei a crescut odată cu schela. Miine e ocupat. Se duce să și încaseze premiul de la administrație: 800 lei, pentru că el, cu mașina pe care o are pe mină, a parcurs 50.000 de km. fără reparație.

— Ce faci cu banii Grivei, îl întrebă într-o doară Medar.

— Ce să fac, tovarășe inginer? Imi cumpăr... „Război și Pace” și dau un lit de Segarcea la Cîrîmăz, responsabilul bufetului din Bilteni. Restul îl pun la C.E.C.

Inginerul Pantelimon Medar e de cîteva ani în Bilteni. A absolvit Institutul de Petrol și

— Unde aici, la ce te căsnești?

— La Fort-Arthur, răspunde Nifon distrat.

Inginerul ridă zgomotos, ca un copil, încîntat de calamburul soferului. Dar soferul nu și-dă seama c-a făcut un calambur.

— Mergem?

— Mergem. N-ai mai terminat cu Fort-Arthur?

— Mai am vreo 50 de pagini și gata. Și Nifon Grivei pune semn la carte, o încheie și apasă pe ambreia. Mașina e din nou la drum.

De trei ani, Nifon Grivei și Pantelimon Medar sînt de nedespărțit, bat împreună drumurile schele. Amîndoi sînt tineri. N-au implinit încă 30 de ani. Nifon Grivei a venit la Bilteni în... ismenca. A fugit de-acasă de la vaci ca să se facă mecanic. Și s-a oplotit pe lîngă uzină. N-avea angajarea încă făcută, dar el credea cu încăpăținare că odată și odată o să fie angajat. Directorul de pe atunci, cînd a dat cu ochii de el, l-a luat la goană. Băiatul a ieșit pe ușa și s-a întors în uzină pe fereastră. Cel pe lîngă care se oplotise, un meșter în vîrstă, pînă la angajare, l-a purtat de grijă ca un adevărat părinte. Îl dădea de mîncare la cantină din bonurile lui.

— Dormeam la el. Noaptea cînd mă dezvealam, mă învelea cu paltonul lui. Nici tata nu s-a purtat cu mine, cum s-a purtat omu’ ăsta.

Aceiași director care-l gînosea din schelă, peste vreo trei zile i-a făcut formele de angajare.

— Asta e ca rîia. Nu scapi de el nici în groapă.

Nifon Grivei a crescut odată cu schela. Miine e ocupat. Se duce să și încaseze premiul de la administrație: 800 lei, pentru că el, cu mașina pe care o are pe mină, a parcurs 50.000 de km. fără reparație.

— Ce faci cu banii Grivei, îl întrebă într-o doară Medar.

— Ce să fac, tovarășe inginer? Imi cumpăr... „Război și Pace” și dau un lit de Segarcea la Cîrîmăz, responsabilul bufetului din Bilteni. Restul îl pun la C.E.C.

Inginerul Pantelimon Medar e de cîteva ani în Bilteni. A absolvit Institutul de Petrol și

— Unde aici, la ce te căsnești?

— La Fort-Arthur, răspunde Nifon distrat.

Inginerul ridă zgomotos, ca un copil, încîntat de calamburul soferului. Dar soferul nu și-dă seama c-a făcut un calambur.

— Mergem?

— Mergem. N-ai mai terminat cu Fort-Arthur?

— Mai am vreo 50 de pagini și gata. Și Nifon Grivei pune semn la carte, o încheie și apasă pe ambreia. Mașina e din nou la drum.

De trei ani, Nifon Grivei și Pantelimon Medar sînt de nedespărțit, bat împreună drumurile schele. Amîndoi sînt tineri. N-au implinit încă 30 de ani. Nifon Grivei a venit la Bilteni în... ismenca. A fugit de-acasă de la vaci ca să se facă mecanic. Și s-a oplotit pe lîngă uzină. N-avea angajarea încă făcută, dar el credea cu încăpăținare că odată și odată o să fie angajat. Directorul de pe atunci, cînd a dat cu ochii de el, l-a luat la goană. Băiatul a ieșit pe ușa și s-a întors în uzină pe fereastră. Cel pe lîngă care se oplotise, un meșter în vîrstă, pînă la angajare, l-a purtat de grijă ca un adevărat părinte. Îl dădea de mîncare la cantină din bonurile lui.

— Dormeam la el. Noaptea cînd mă dezvealam, mă învelea cu paltonul lui. Nici tata nu s-a purtat cu mine, cum s-a purtat omu’ ăsta.

Aceiași director care-l gînosea din schelă, peste vreo trei zile i-a făcut formele de angajare.

— Asta e ca rîia. Nu scapi de el nici în groapă.

Nifon Grivei a crescut odată cu schela. Miine e ocupat. Se duce să și încaseze premiul de la administrație: 800 lei, pentru că el, cu mașina pe care o are pe mină, a parcurs 50.000 de km. fără reparație.

— Ce faci cu banii Grivei, îl întrebă într-o doară Medar.

— Ce să fac, tovarășe inginer? Imi cumpăr... „Război și Pace” și dau un lit de Segarcea la Cîrîmăz, responsabilul bufetului din Bilteni. Restul îl pun la C.E.C.

Inginerul Pantelimon Medar e de cîteva ani în Bilteni. A absolvit Institutul de Petrol și

— Unde aici, la ce te căsnești?

— La Fort-Arthur, răspunde Nifon distrat.

Inginerul ridă zgomotos, ca un copil, încîntat de calamburul soferului. Dar soferul nu și-dă seama c-a făcut un calambur.

— Mergem?

— Mergem. N-ai mai terminat cu Fort-Arthur?

— Mai am vreo 50 de pagini și gata. Și Nifon Grivei pune semn la carte, o încheie și apasă pe ambreia. Mașina e din nou la drum.

De trei ani, Nifon Grivei și Pantelimon Medar sînt de nedespărțit, bat împreună drumurile schele. Amîndoi sînt tineri. N-au implinit încă 30 de ani. Nifon Grivei a venit la Bilteni în... ismenca. A fugit de-acasă de la vaci ca să se facă mecanic. Și s-a oplotit pe lîngă uzină. N-avea angajarea încă făcută, dar el credea cu încăpăținare că odată și odată o să fie angajat. Directorul de pe atunci, cînd a dat cu ochii de el, l-a luat la goană. Băiatul a ieșit pe ușa și s-a întors în uzină pe fereastră. Cel pe lîngă care se oplotise, un meșter în vîrstă, pînă la angajare, l-a purtat de grijă ca un adevărat părinte. Îl dădea de mîncare la cantină din bonurile lui.

— Dormeam la el. Noaptea cînd mă dezvealam, mă învelea cu paltonul lui. Nici tata nu s-a purtat cu mine, cum s-a purtat omu’ ăsta.

Aceiași director care-l gînosea din schelă, peste vreo trei zile i-a făcut formele de angajare.

— Asta e ca rîia. Nu scapi de el nici în groapă.

Nifon Grivei a crescut odată cu schela. Miine e ocupat. Se duce să și încaseze premiul de la administrație: 800 lei, pentru că el, cu mașina pe care o are pe mină, a parcurs 50.000 de km. fără reparație.

— Ce faci cu banii Grivei, îl întrebă într-o doară Medar.

— Ce să fac, tovarășe inginer? Imi cumpăr... „Război și Pace” și dau un lit de Segarcea la Cîrîmăz, responsabilul bufetului din Bilteni. Restul îl pun la C.E.C.

Inginerul Pantelimon Medar e de cîteva ani în Bilteni. A absolvit Institutul de Petrol și

— Unde aici, la ce te căsnești?

— La Fort-Arthur, răspunde Nifon distrat.

Inginerul ridă zgomotos, ca un copil, încîntat de calamburul soferului. Dar soferul nu și-dă seama c-a făcut un calambur.

— Mergem?

— Merg

Un om se întoarce în satul natal

Maglaviv...
Gară de cîmpie, înconjurată de ferburi prăfuite, gară în care trenurile nu stau mai mult de două minute. Am coborît în gara necunoscută aproape de ora amiezii. (De ce ridea controlorul, în tren, cînd i-am întins bilețul?). Vecinul meu de compartiment, muncitorul Săndu Enache, se întoarce în sat după cîțiva ani. Aici s-a născut. Pe aici a trecut deseori în nopțile să vadă trenurile. A rămas o clipă pe gînduri, a privit, în depărtare, dincolo de salcîmii rari, fîntile acoperiri, apoi mi-a propus să scurțăm drumul și s-o luăm prin vii.

— Cînd eram copil tot pe-aici treceam
— Și... nu ne bate nimeni?
— Nimeni.
Am sărit un gard și în scurtă vreme am lăsat bagajele Jos și-am început să căutăm struguri copii. Omul întors în satul natal a devenit copil. Era necăjit că nu mai ține minte butucii, așa cum erau, că nu le mai știe locul și căuta ciorchinii dulci de „terasă”. Părea foarte preocupat, fruntea lui înaltă era îngîndurată și — cit era de înalt — se apleca să culeagă struguri, ghemuindu-se lingă butuci. Întîrziam. Deși apropiată, gara cufundată în făcere se depărta parcă de noi, cu fiecare clipă. Luminiile amiezii aureau, generoase, potecile și frunzele aproape îngălbenite. O liniște staționară mi se cubărea în suflet și am rămas puțin descumpănit, uitat, la auzul celor citeva cuvinte pe care mi le-a spus Enache a-propiindu-se de mine, cu palmele pliate de ciorchini:

— Eu am mai apucat să fiu stugă la boieri!
Atît. Direct, agresiv, omul și-a spus gîndurile. Nu, nu era via copilăriei în care se întoarce copilul de odinioară. Un om revenise pe pămînturile în care neam de neamul lui fuseseră robi. Pe-aici, trebuia să vină pe furis. De aceea poate, omul a ținut să sară gardul și să culeagă în palma lui neagră, boabele aurii. Nu pentru a reconstitui ceva din peisajul copilăriei ci pentru a pași pe un pămînt pe care e și el stăpîn...
A plecat de mulți ani din sat, a umbilat pe la școli și acum muncește la termocentrala Doicești. Întors în satul în mijlocul căruia îl aduceau însă, uneori, scrisorile fratilor săi, Enache mi-l lauda cu mindrie.

Maglaviv...
De ce zîmbea controlorul cînd i-am întins bilețul?

Maglaviv 1936

La București, în strada Brezoiu, la redacția unui ziar, a sosit vestea că un cioban din Maglaviv l-a văzut și a vorbit cu Dumnezeu. Ciobanul Petrace Lupu s-a pus pe săvîrșit minuni și relatează convorbirea pe care a avut-o cu „mosu” pe cînd se întorcea cu oile în sat, la marginea unei păduri de salcîm.

Au zbirnit telefoane. Reporteri, în secetă de subiecte tari, au plecat în satul cu nume ciudat și zi de zi, zărele apăreau cu coloane pline de articole, fotografii și reportaje.
„Să spicium din presa vremii: „Nu putem admite ca minunea de la Maglaviv să fie compromisă prin vreo neghioabă mașinațiune, într-o vreme cînd mai mult decât niciodată avem nevoie de reînvierea virtuților religioase și morale ale neamului!”

„Steaua Romîniei a fraudat cîte ferate romine cu 14 milioane lei”.

„Rhein Extra aduce veselie, asigură succesul în întreprinderi a-moroase, fără a vă face să regretați a doua zi că ați baut un pahar în plus”.

„Explozie la schela Ochiuri. Un lucrător de 29 de ani a fost opărit cu aburi pe tot corpul”.

„Dacă Maglavivul nu exista, trebuia născocit...”

„Simți că în dosul omului simplu se ascunde un mare suflet, o mare forță spirituală”.

Dintr-un proces celebru:
— „Numele dvs.?”
— Iuliu Maniu.
— Ce ocupație aveți?
— Agricultor...”

„Cereți „ideal” singurul antinevralgic care nu s-a scumpit...”

„Fabricile din Galați și-au frînchis porțile. Au rămas pe drumuri sute de muncitori!”

„A murit și cînele regelui Angliei, care, de la moartea stăpînului său, a refuzat orice mincare...”

„Montare uriașe. Distribuție colosală. Figurație imensă. Orase bombardate. Errol Flynn și Olivia de Havilland în „Căpitanul Blood”.

„Evident, Petrace Lupu nu este un mare orator. Ceea ce spune însă pornește din inimă: „Să vă duceți la biserică! Să ascultați de cei mai mari din țară!”

„Un moșier își ucide sluga fiindcă nu i-a adăpat catul”

„Cînd dumnezeu făcu femeia / Frumoasă și cu sex-appeal / Desigur că i-a dat pe față / Cu pu-dava magică Forvit...”

Ce spuneau oamenii simpli, scurtă vreme de la apariția sfîntului de la Maglaviv?
De ce zîmbea conductorul cînd i-am întins bilețul?

„Neghioaba mașinațiune”

Intr-o perioadă de criză politică și economică, în vreme de război pregătit de hitleristi bătea la porțile Europei, cînd masele exploitate din țara noastră treceau la energice acțiuni de protest, cînd moșierii și patronii își demonstrau incapacitatea de a mai stăpîni situația internă, în ciuda aparatului represiv aservit lor, trebuia într-adevăr să fie născocit Maglavivul. În stilul incoherent care o caracteriza, printre cascade cacofonice, presa burgheză a spus, fără să vrea, adevărul,

a trădat mașinațiunile potrivit cărora cazul de la Maglaviv ar distra atenția poporului, narcotizîndu-l cu sfîrșituri religioase. Nu încercăm să explicăm minunea. Asemeni naufragiaților polari care „vad” corăbii salvatoare printre ghețuri, asemeni călătorilor din deserturi care „vad” oaze și fete morgane, ciobanul de la Maglaviv a avut poate o vedenie, ori vreun personaj travestit i-a lăsat în cale. Cert este că n-a fost niciodată lăsat să vorbească prea mult. Un comitet popesc apărut la citeva ceasuri de la „minune” i-a „sugerat” ciobanului textul convorbirii divine și a strecurat în predicile lui chemarea la supunere în fața celor mari și tari din țară. Din diversime spirituală, chestiunea s-a transformat în afacere. A fost ghinionul ciobanului că în loc să vadă o fată morgană cu „sînti tari, cu coapsa fină, de alături florentină”, cum ar fi spus Argezi, a văzut un „mos” cărunt și cocirjat. S-a pus temelia unei bisericuțe și în mijlocul ei a fost pus un butoi de metal gol. Pentru ce? Să-l lăsam pe nea Stan, vicepreședintele G.A.C. „I

Am ascultat cu emoție răspunsul unui concurent, la o întrebare suplimentară, despre cel pătrunzător marinar sovietic, eroi al Pacificului. Nu numai că a știut exact, numele tuturor, dar întorcîndu-se către sală, a povestit în citeva cuvinte eroica lor faptă și știa chiar titlatură precisă a școlii de navigație unde sînt ei acum. La o altă întrebare, despre campionul lumii la șah, am auzit, în spatele meu, voci:

— Ii zice Mihai Tal!
— Nu Mihai, bă. Mihail!
— Aha! Asta e așa de-l ciocă-niră pe cel mai mare campion, maistrul lui.

— Da, l-a bătut pe bătrîn! Da bătrînul nu s-a supărat și i-a pus cu mina lui lauri pe frunte, l-a pupat și i-a zis: „Acum știi totul, io nu mai am ce te învăța”.

Vorbeau ca în lumea poveștilor și, spus de ei, totul părea verosimil, omensc.

După concurs, secretarul Baroi a „freat” puțin pe niște tineri și i-a avertizat că or să mai discute ei, mai pe larg. Ce se întimplase? Băieții se tunseseră... Citero.

Gheorghe TOMOZEI

ADEVĂRATA MINUNE DE LA MAGLAVIT

Cînd am găsit, înșirîșit, „Jawa” președintelui, am răsuflet ușurat. Tovarășul Florea Fîntînă, deputat în Marea Adunare Națională, este unul dintre cei mai vestiți președinți de gospodărie colectivă din țară. E un tînăr (sînt tot abia 35-37 de ani), frumos, prietenos și vesel. Oamenii îl pretuiesc. Din zori și pînă-n noapte, Florea — cum îi zic ei — e pretîndînd unde e nevoie de un sfat, de o mină de ajutor. E la cîmp, la gară, la sediu, la ședință, la sectorul zootehnic și e asemenea numelui pe care-l poartă, o fîntînă.

Pe aici fîntînile sînt rare și extreme de adînci. Abia vezi, în adîncul lor, sclipind un ochi de apă, argintiu, și ciutura scoasă pe ghizduri și rece ca gheața. Apa are un gust ușor amar, de ierburi și pămînt, dar răspîștește cu dărnice setea.

Pe aici fîntînile sînt rare și extreme de adînci. Abia vezi, în adîncul lor, sclipind un ochi de apă, argintiu, și ciutura scoasă pe ghizduri și rece ca gheața. Apa are un gust ușor amar, de ierburi și pămînt, dar răspîștește cu dărnice setea.

Omul acesta care e în fața mea, pe care nu-mi vine să-l întreb nimic, spre a nu tulbura firul cu vîntulor sale scăpătoare, de o întulburată limpezime, parcă nu se putea numai altfel decât Fîntînă...

Nea Stan

Nea Stănică Stan, „vicele” colectivei, este unul dintre pionierii luptei pentru colectivizare din Maglaviv. E bătrîn, aproape cărunt, dar tot așa de sprîntec ca un tînăr, vorbește înșelător, vorbele lui cumpănite se înșirîie egal, ca-ntr-un colan și alege vorbe și zicătorii ori poveștile întîmplări pline de miez, pentru a fi cit mai convingător. Împreună cu președintele, el urmărea explicațiile unui inginer agronom care avea în față, desfășurat ca o hartă de bălăie, un plan al gospodăriei, pe culturii.

— Vezi dumneața — mi-a explicat tovarășul Fîntînă, gospodăria noastră se pregătește să sârbătorească ziua Eliberării. Și sârbătorează noastră seamănă mai degrabă cu o nunta... La noi, înaintea nunții, nașii vin cu o ploșcă plină cu rachiu la tatăl miresei și-i dau să bea. Dacă rachiu e bun, secerul mic dă și la alți nuntași ploșca, să se convingă și ei că fata e bună, precum e și rachiu. Dar dacă rachiu e prost, ca să nu mai bea nimeni după el și să descopere ce fel a fost, îl bea el tot... — Mireasa noastră — a intervenit Nea Stan, e colectivă.

— Cite familia au fost, la început, dornice să intre în gospodărie?
Nea Stan mi-a povestit despre stăruințele jefuții de arendași boierilor și de chiaburi pînă la Eliberare: „Multă vreme boierii din Moțaței, despre care vom mai vorbi, arendau și fișii mai mici de pămînt, mai greu de lucrat, țărănilor. Cu o „invoială” cîinească. Trei părți din produse le lua boierul și țărănul un sfert. Dacă-l lua și pe-aceia. După 23 August însă, veneau cu brișea la

noi la poartă și ne primoteau parte egală. Ne făceau „concesi”. Ba, ne rugau să primim și să nu lăsam pămînturile nelucrate și ne promiteau trei sferturi din recolta. Dar a venit reforma agrară înfăptuită de partid și i-a alungat cu măturotul de prin conace. Pînă în '52 cînd am întemeiat gospodăria, ne-am bătut zdravăn și cu chiaburii. Li învățau pe oameni să nu se înscrie, popii îl luau pe Dumnezeu în brațe și căutau să ne întoarcă din drum...”

Cifrele sînt deosebit de expresive și ele cuprind în sine tabloul viu al luptei pentru colectivizare. Iată citeva:
În 1952 erau în G.A.C. 46 de familii și aveam 261 hectare de pămînt.

În 1953: 80 de familii și 326 ha.
În 1957: 228 de familii și 454 ha.
În 1958: 571 de familii și 1407 ha.

În 1959: 1.518 familii și 3.484 ha!

Ca să ne putem da seama de ceea ce înseamnă munca insufletită pentru traducerea în viață a luminioaselor Directive ale Congresului al III-lea al P.M.R. privind transformarea socialistă a agriculturii și definitivarea în linii mari a construcției socialiste, să ne slujim tot de cifre. Ele vor fi oglinda în care vedem viitorul, dar și oglinda în care ne vedem trecutul. Nu trecutul îndepărtat, ci ultimii ani, mai precis, ultimul.

Familia colectivistului Bică Aurel nu e numeroasă. În gospodărie au muncit el, Aurel, nevasta și doi copii. La sfîrșitul anului 1959 Bică Aurel a primit în total (considerînd și avansul) următoarele cantități de produse:

3.800 kg. griu
4.500 kg. porumb
155 kg. ceapă
155 kg. roșii
107 kg. zahăr
50 l. ulei
78 kg. fasole
310 kg. lubeniță.

N-am mai scotit cartofii, varza, ardeul, morcovii, furajul și încă multe alte produse. Bani „în mină” Bică Aurel a primit 7.000 de lei.

Cum în 1960 gospodăria e și mai bogată, mai puternică, mai productivă și cantitățile de produse de mai sus vor fi depășite. Mai mult, pentru același număr de zile-muncă, tovarășul Bică ar primi anul acesta 11.150 lei în loc de 7.000 cit a primit anul trecut. Și acesta nu e un caz singular. La G.A.C. „I Mai” Maglaviv mai sînt încă foarte mulți campioni ai recoltelor bogate. Printre aceș-

Gheorghita Fîntînă uimează cursurile fără frecvență la Institutul Agronomic „I. Crătovea”. Ea muncește alături de părinți, la colectiva „I Mai” Maglaviv. Iată-o discutînd cu un grup de tehnicieni despre selecționarea semăntului.

tia, la loc de frunte, sînt Gh. Min-droiu din brigada 19 de cîmp și Dumitru C. Floricel.
La Maglaviv se înfăptuiește o adevărată minune.
Cum s-a ajuns aici?

Încredere

Oamenii din Maglaviv nu vor uita niciodată zilele de sârbătore ale primilor ani de după Eliberare, cînd veneau în sat, în camioane cu steaguri roșii, muncitorii din Craiova ori din Calafat. Cuvintele lor de îmbărbătare, ajutorului lor i-au îndemnat pe oameni să vizeze, să dobindească încredere în forțele proprii, să uite vremile de „asuprire”. O imagine care nu se va stinge niciodată din inima lor e imaginea activistului de partid, în haina lui modestă, mergînd către sat, prin noroi, sub bielele ploii. Comunistii se adunau la sfat și lampa lumina pînă tîrziu, la sediu. Vorbeau despre belșug în vreme ce în casele lor lipse-a adesea bucată de pîine. În camera friguroasă vorbeau despre căldură. Partidul, lucid și încercat conducător al clasei, i-a învățat pe oameni să-și ridice privirea din pămînt, să năzuiască spre lumină.

Am privit citeva cereri de înscriere în colectivă. Sînt scrise pe coli de hîrtie de diferite forme, ori pe caiete de școală. Cîț de sincer atașament față de marea gospodărie exprimă cererea lui „Bădă Gh. Constantin — soț și Bădă Elena — soție și cu doi copii” care, în dreptul listei de atelaje și animale a scris: „Nu am inventat agricultură”. Pentru el, gospodăria era singurul liman, singura cale spre acea visată lumină.

Cînd, peste ani și ani, nepoții semnatarii primelor cereri vor citi aceste hîrtii îngălbenite, vor descifra printre rînduri tot freamîntul cuprins în inima, nădejdea oamenilor, jăgămintul lor fierbinte de a munci pentru ca viața lor să fie mai bună.

Azi la G.A.C. „I Mai” grîul se seamănă pe 1.500 ha, porumbul pe 1.700, sfecla pe 350 iar tutunul pe 30. Gospodăria mai are o echipă piscicolă, ferme de animale, vii și ateliere de țîmpărire, lemărie, fierărie și dogărie. E un mecanism complex, a cărui primă înzestrare e entuziasmul creator al colectivistilor.

Omul de la vie

În urmă cu un an, Adunarea Generală a discutat cererea de primire în G.A.C. a unui om aproape cărunt, scund, și colectivității au hotărît să-l primească.

Se numea Petrace Lupu.
Nea Stan mi-a povestit că, în 1936, butoiul de tablă pus de comitetul popesc pentru a servi de „pușcă” pentru daruri, s-a umplut și aducerea lui în sat s-a făcut cu pompă. O căruță cu doi cai a dus banii la C.E.C. Preotul i-a depus și de aci înainte, nimeni „n-a mai știut” de soarta lor. Comitetul, însă, a știut prea bine, iar fata popa Bobin, regizorul iscusit al afacerii cu „sfîntul”, avea niște fete tare... cheltuitoare.

Acum „sfîntul” lucrează la via colectivă. I-am văzut casa. E o casă simplă, cu fațada reparată de cînd e colectivă. În pridvorul „sfîntului”, în niște cutii goale de lapte praf romînesc, cresc niște oaleandri. Cu un robust humor popular, oamenii sînt gata să-ți istorisească istoria cu „sfîntul” lor. Mi s-a povestit că în vremea cînd mii de „peferinți” soseau în sat, chiaburii au făcut o „cooperativă” de cărășie, fabricau covrigi și gogoși — specialitate veche — și întemeiaseră adevărate hoteluri prin podurile grajdurilor. Afacerea renta.

La Moțaței, un sat alăturat, s-a întîmplat un fapt obișnuit pentru acele vremuri de asuprire. Pămîntul satului era în posesia a nu mai puțin de 33 de moșieri. Ciudat, dar dumnezeu nu s-a arătat niciunui dintre cei 33 de moșieri, 33 de mucenici (cifra fatidică!).

Destrămînd vîlul de întuneric, învățătura partidului a deschis ochii oamenilor și le-a arătat că adevărații făuritori de minuni sînt ei!

Minuni...

Minune e să prefaci o țară a întunericului într-o țară a bucuriei, minune e să sfîrșim ruinele trecutului, mizeria și foamea și neștiința. Vechile sate, capitale ale pelagrei, sînt o amintire. În Lunca Dunării, în luptă cu uneltirile chiaburești și cu seceta, conduși de partid, învățați de partid, cu comunistii în frunte, oamenii au săvîrșit o minune. Adevărata minune de la Maglaviv. Și harta țării e astel o hartă a minunilor.
Vom cuceri tot mai mult belșugul.
Pentru ca sarcinile trasate de partid să devină realitate. Pentru socialism!

Al. Jebeleanu

M-am născut în octombrie

M-am născut în octombrie, într-un octombrie cu glas uniform de ploaie și parfum galben de gutuie. Frunzele se desprindeau rar din coamele copacilor, coplesite de tristețe,

Astrul ceresc era înfășurat în nori, ca o frunte rînită, Ci soarele Revoluției urcase sus, la zenit, și incinsese văzduhul, Munții îndepărtați încercau un dans necunoscut, Excavațiile viitorului Îmbucua lacome din carne timpului. În satul primilor pași, țărăni scormoneau răbdători Comorile pîntelui-n pămînt Să fugăreau himere...

Orașul burghez m-a împintinat nepăsător Rîndindu-mi cu dinți de piatră ori Cu diamantele din cerceii bacanțelor, Imi disprețuia sufletul mîrșind a pămînt jilav Și hainele boțite, instelate cu pețice, Sub care ascundeam trupul mușcat de vînt Al pitulii de țărîn. Numai muncitorii m-au apropiat, M-au crescut ca pe-un mugur Vestitor de cîntece. Cu ei am ascultat, reînscut, În bucuriile de la sfîrșitul lui august Tunetul izbăvitor al Revoluției; Vitroliile sufletului s-au împetizat Să răzbată adînc razele Răsăritului.

O, de-atunci, elanurile mele Ți le dăruie ție, Revoluție Socialistă, Fiecare arc al minii mi se desface pentru viteza ta, Fiecare fibră cîntă pentru tine. Cînd rachetele trimise din sufletele noastre Vor trimbița lumilor Izbinda comunismului Pretutîndeni.

Tu, inima mea, ca o flămură vei fi, Ca o flămură, în primele dimineți Pe catargele comunismului!

M-am născut într-un octombrie frumos Cînd soarele Revoluției urcase sus, la zenit.

Darie Novăceanu

Sculptorii de la Bicaz

Stau la Bicaz lingă tunel-întrare Și-ascult cum curge, nevăzută, Noaptea de vară către văi adînci.

Stau la Bicaz și mi se pare Că fuge inserarea ca o ciută Copitele zdrelindu-și-le-n stînci.

Barajul către virfuri numai sunt, Giganticii-mpinire, din beton turnat, Eu îl privesc și-mi pare o statuie De muncitori — acestei epoci închinată.

Doar Bistrița mai cată văd și vadul nu e Și apa bate cerul zbuciumată, Pe cînd vijelios scuite Turbinele pornesc înția tură Și noaptea-ncepe să palpite Despicîndu-se-n două Ducînd peste pădurea sură Cîntec de orgă imensă și nouă.

Și cîntecul îl vîd, nu-l mai ascult, Șchimbîndu-se-n lumină-nția oară, Cer nou de stele peste țară.

Ilie Constantin

Feriga

Pe lingă brazii bănuți în sus Cu creștele știute doar de soare, Însinuată-n umbra lor, supus, Feriga-n umedul văzduh ră sare.

Dar cînd s-a tras în lut atita trunchi, Cu crengile desfășurate, toate, De-a mai rămas numai acest mînunchi De frunze-n umbra mare tremurate?

Copacul frunze-n timp, din calde ere, Cu tot frunzișu-n piatră fluturînd, Eu l-am cîntit în crîncena-i cădere În negrele ogîzni de sub pămînt.

ȘANTIER LITERAR

La ce lucrează tinerii scriitori

TITUS POPOVICI lucrează la un roman ce se intitulă „Prozatori”. Pământul e aproape rotund.

TIBERIU UTAN pregătește pentru Editura Tineretului volumul Poezii.

AUREL RĂU pregătește pentru aceeași editură de asemenea un volum de poezii.

ION BRAD va apare în schimb cu un volum de... proză. E vorba despre o năvălă predată de curind la E.S.P.L.A.

LUI TEODOR MAZILU îi va apare la Editura Tineretului romanul Aceste zile și aceste nopți.

NICUȚĂ TĂNASE lucrează la romanul Hunedoreni (Ed. Tineretului).

ION LĂNCRANJAN a predat la tipar Cordovanii, roman ce va apare la E.S.P.L.A.

FĂNUȘ NEAGU are predată un volum de nuvele (E.S.P.L.A.) și romanul Saftul hoților de cai (Ed. Tineretului).

VALERIA BOICULESI a încredințat Editurii Tineretului volumul de versuri Mă strigă anii.

La E.S.P.L.A. se află sub tipar volumul Steaua Polară de GHEORGHE TOMOZEI.

Amiezele veacului se intitulă volumul de versuri pe care îl pregătește RUSALIN MUREȘANU pentru Editura Tineretului.

NICOLAE STOIAN definește volumul de poezii intitulat deocamdată Intrarea principală.

O surpriză plăcută o vor constitui, fără îndoială, volumele de versuri ale debutanților: ILIE CONSTANTIN: Vintul cutreeră apele, CEZAR BALTAG: Comuna de aur, NICHITA STĂNESCU: Sensul iubirii și FLORENTIN MIHAI PETRESCU: Stelele roșii.

Alte plachete, tot ale unor poeți debutanți, sînt încă în lucru:

SINA DĂNCULESCU: Ploaie de aprilie, AURORA CONTESCU: volum cu titlul încă nedefinitivat, MIHAI NEGULESCU: Confulente, AUREL STORIN: Strada, ION RAHOVEANU: Aceste ore mari, ANA ȘOIT: volum cu titlul nedefinitivat, ADRIAN MUNȚIU: Văluri sfîșiate, FLORENTIN ALBU: Fără popas, ION ACSAN: Inima timpului.

De remarcat este faptul că această pleiadă de poeți tineri debutează la o singură editură — E.S.P.L.A.

Tot la E.S.P.L.A. vor mai debuta, cu o culegere de povestiri, NICOLAE VELEA și cu un volum de reportaje ȘTEFAN BĂNULESCU.

Mai figurează în planul editorial cu volume de versuri: LEONIDA NEAMȚU și FLORIN MUGUR — ambele programate la E.S.P.L.A.

GHEORGHE TOMOZEI a mai predat Editurii Tineretului o carte pentru copii: Întîlnirea cu marea-veșuri. Tot pentru copii, la aceeași editură, a mai predat o culegere de versuri MIHAI NEGULESCU.

Si în domeniul criticii literare sînt anunțate cîteva apariții interesante.

DUMITRU MICU pregătește ediția bibliofilă Cosbuc cu un documentar studiu asupra vieții și operei poetului.

I.D. BĂLAN pregătește o culegere de documente literare inedite, însoțite de comentarii și note bibliografice (E.S.P.L.A.). Printre altele figurează aici o piesă a lui Slavici, care de mult se credea pierdută.

VALERIU RIPEANU pregătește o monografie despre Alexandru Vlașcu.

NICOLAE CIOBANU lucrează la studiul monografic Alexandru Toma.

MATEI CĂLINESCU lucrează la preluarea culegerii de texte — N. D. Căcea, programată în cadrul Bibliotecii pentru toți.

EUGEN SIMION a propus Esplei o suliță de articole intitulată Tradițiile realismului socialist.

Tot în stadiu de propuneri se află și două volume ale criticilor clujești: ION OARĂȘU: despre poezia noastră contemporană și ION LUNGU: studii de proză. (Fără titluri exacte pînă în momentul de față).

Lista noastră de acum este, desigur, incompletă. În numerele viitoare vom informa cititorii și în legătură cu șantierul literar al altor tineri scriitori.

Ion BĂIEȘU

— Va fi un roman de dragoste? — Da, va avea și dragoste, în el înădărețesc să dezbate chestiune, să ublineze un adevăr al zilelor noastre. Adică sînt unii care socotesc că fiecare om are o viață personală și o viață obștească, dacă se poate spune așa, pe care o petrece în afara familiei, creîndu-se un hotărîtor în viața mării care e, de fapt, un tot unic. Ca și cum oamenii ar putea fi înjumătățiți, împărțiți de din două: fericiți la servici și nedoriciți după ce pleacă de la servici. Eu vreau să susțin, prin eroul meu principal, tânărul comunist Grigore Verdeș, că oamenii adevărați sînt aceiași în orice împrejurare — oficial sau intimă, — că comunistii consideră problemele, muncii lor, problemele „de serviciu”, ca probleme ale vieții lor personale, că există o profundă simțoză între tot ceea ce săvîrșesc ei, între toate întîmplările vieții lor. Lui Grigore Verdeș i se întîmplă o nelericire în viață. În casa lui, dar asta nu face din el un înfrînt, pesimist. Nu se apucă nici de băutură, nu și aută „lesire”, nici înfioră altă dragoste. Echibrul lui sufleteșc este puternic usținut de întreaga sa muncă și viață, de oamenii cu care muncește. Munca și șantierul, de constructor, este altă de frumoasă și bogată, oamenii pe care-i crește și educă îi sînt alții de aproape, face alții de mult parte din întreaga lui viață personală, intimă chiar, înocit ei învinge acest impas cu succes.

— Nu era nevoie să sînt și finalul. Era suficient. Pe cînd...? — Știu eu? Mai am încă serios de lucru. Cred că nu e cazul să mă răbesc eu? — Categorie? — În orice caz „Editura Tineretului” cu care l-am contractat îl va avea a sîntarele sale (nu face nici un fel de aluzii) mai curînd de sfîrșitul anului acesta.

— Îți urez succes! — Mulțumesc, la fel!

— Să trăiești, Trifane, îl salută el, moale. — Bună seara, tovarășe Verdeș. Grigore Verdeș se așază la birou, aranjă nițel hîrtiile într-un dosar, apoi îi spuse ospetelui, blind: — Stai jos. Trifan se așază. Într-adevăr, era foarte tînr, să tot fi avut 21 de ani, măruntel, dar bine legat, cu o față ovală, fină, cu ochi negri, strălucitori. „E băiat dragut, are o figură inteligentă, constată pentru prima oară Grigore. Parcă s-a mai maturizat”. Trifan își făcu în vremea asta de lucru cu un tampon pe care-l luase de pe birou. — Ce mai e pe la voi? îl întrebă Verdeș, fără să-l privească. Trifan nu-l privea nici el. Le lipsea parcă curajul să se privească în ochi. Trifan întîrzie cu răspunsul, deși era limpede că se gîndea în altă parte. — E bine. — Cum stați cu planul? — Avem 55 de metri „peste”. — Stați bine. Tot Gurău e comandant? — Tot. — Băiat bun. Te-mpaci cu el?

— Să vădă pe cineva, să strige. Pe aproape nu era decît un bătrîn care ducea un cal de căpăstru. I-a fost rusine să-l oprească, și-a intrat înapoi în casă. S-a așezat pe pat, încet, cu grijă, cu ochii măriti de spaimă. Și deodată iar a primit un ghiont în burtă. A pus mina repede acolo unde a simțit lovitură. I s-a părut că cineva îi mîngîie palma, cald și mîngîietor. Și atunci a început să ridă singur, tare, au început să-l curgă lacrimile de bucurie.

— Mișcă! Există! Trăiește! E acolo, înăuntru! E o ființă care se mișcă, dă din mîini și din picioare, vrea mai mult loc. O ființă care trăiește în ea, făcută din ea, din carne, din singele ei.

N-a mai putut să mai rămînă singură în casă. Parcă și ieșise din mîini. Alit așteptase clipa asta încît îi era frică să stea singură. Era atîta bucurie în ea încît nu putea să se bucure singură îndeajuns.

— Alergă cu sufletul la gură peste cîmp pînă în tabără. Întrebă un brigadier, gîndind, unde-l comandantul. — E în seșintă. — Du-te și cheamă-l afară. Băiatul o privi speriat și, crezînd că s-o fi întîmplînd ceva grav, intră înăuntru. Comandantul era în preziidiu. Tocmai atunci vorbea, arătînd cu degetul pe cineva din sală. Brigadierul se duse pe la spate și-l trase de mîncă.

— Veniți repede pînă afară, i-a șoptit el.

Grigore vru să se răstească la el, dar văzîndu-l mutra speriată, ieși intrerupînd seșîna. Afară, ea îi sări de gît, zimbînd transfigurată. Grigore se simți prost să-l vadă cineva într-o asemenea postură și încercă s-o îndepărteze. — Tăciutuțe, îi spuse ea rîzînd cu toată fața, a mișcat. Grigore se sili să înțeleagă cu adevărat importanța evenimentului și încercă să zîmbească.

— IN AȘTEPTARE

— S-o bei toată, îi spuse ea îndîgurată. Eu nu vreau. — Apoi se ridică de la masă și se întinse pe pat. — Nu te simți bine? Rădița se strîmbă indiferentă. — N-aș putea spune că mă doare ceva, dar sînt groaznic de plictisită...

Grigore nu-l mai dădu atenție. Dacă n-o doare nimic, înseamnă că e bine. Zări ceva interesant pe ziarul întins pe masă și începu să citească.

— Auzi ce idiot. Un american a stat 143 de zile în vîrfurile unuia stîlp. A bătut recordul mondial. — Să-i fie de bine, îi răspuse Rădița din vîrfurile patului. Eu știu alita, că mă plictisesc.

Grigore se strîmbă nervos. Nu putea înțelege oamenii care se plictisesc. Nu simțise asta niciodată și avea impresia că așa ceva nu există cu adevărat. Chiar dacă n-ai ce face la un moment dat, te gîndești la ceva, la un lucru important și tot nu te plictisești. Își puse mantaua de doc în spinare, șapca pe cap și deschise ușa. Înainte de-a ieși îi spuse în grabă: — Mă duc nițel prin tabără. Peste vreo oră mă-ntorc. Culcă-te pînă atunci.

Rădița aproape că nici n-auzise ce-i spunea. Înțelesese însă dinaintea c-o să plece iarăși, așa cum pleca în fiecare seară. Ședea întinsă pe pat, cu fața în sus și cu mîinile sub cap. Avea o stare sufletească înfiorătoare. Nu se putea gîndi la nimic, totul îi se părea stîmp, placid, lipsit de orice interes și importanță. I s-o fi întîmplînd asta din cauza ploii? Nu, nu-i din cauza asta. I se întîmplă și cînd e timp frumos. Pur și simplu nu mai știe ce-i cu ea. Înainte parcă era altfel. Înainte?... Înainte era atunci, nici nu mai știe cînd, parcă au trecut o sută de ani. A atunci nu se plictisea niciodată. Acum însă viața e cu totul, cu totul altfel. Uneori i se pare că-i nelericată, dar apoi îl pare rău că-i trece asta prin mîine. De ce să fie nelericată? Nu, n-are de ce. Poate că da, acum nu-i așa bine, nu-i atât de fericită. Dar la primăvară? Doamne, ce bucurie mare e în ea, înăuntru. În fiecare zi mișcă, în fiecare ceas. Cînd a mișcat prima oară, a țîpat. A țîpat de frică. Era singură în casă și-a fugit afară. S-a uitat în toate păr-

— Bravo, mămică, da' lasă-mă acum să sînt în seșîntă. Du-te și stai liniștită. Vin și eu peste o oră.

Da, tof peste o oră-l spusese că vine și atunci, ca și acum. A venit însă peste vreo trei. Așa o se-ntîmple și-n seara asta. O să stea singură pînă i s-o urf. Hei, toate-ar fi cum ar fi, dar singurătatea asta... Of!

Grigore se întoarse în tabără neliniștit, cu o anume bănuială în suflet. Cînd ieșise de la cantină cu mîncarea în suferță, un brigadier îl anunțase că-l așteaptă cineva în birou. — Cine anume? se interesă Grigore. — Nu știu. E un băiat măruntel, cu pufoaică, cam țigănos la față.

— Nu l-ai întreat ce vrea? — L-am întreat. A zis că vrea să discute numai cu dumneavoastră personal.

Grigore îl lăsase în pace și venise acasă cu mîncarea. Dacă vrea să vorbească numai cu el, personal, să aștepte nițel. Chiar și-a cum, ducîndu-se spre tabără, hotărî să nu se grăbească la întîlnire. Intră mai întîi prin dormitoare să vadă ce fac băieții. Era devreme și nu se culcaseră încă. Ședea pe marginile paturilor la palavre. Un țigănos măruntel și incesat, unul Pandeles, de prin Craiova, le cînta din acordeon. Cei care-l văzuseră intrînd se ridicară în picioare, iar Pandeles se opri din cîntec. Grigore le făcu semn să stea și-l luă de pîr pe acordeonist în glumă. — Cîntă, măi vrăbiuță! Ce te-ai oprit?

Se plimbă puțin printre paturi. De-acolo trecu la dormitorul fetelor, care era puțin mai încolo de-al băieților. Aici lumina era stinsă. Pe culoar zări însă două umbre. Una dintre ele fugi în dormitor, iar cealaltă încercă să se strecoare afară. Grigore întinse o mîină să-l prindă, dar nu-l apucă decît șapca. Restul dispăru în întuneric. Grigore vîrî șapca în buzunarul mantalei de ploaie („Te descopăr eu mine, craiule!”) și se duse de-abia acum spre birou. Înăuntru se fumase cam mult. Cel care-l aștepta se plimbase cu țigara în mîină, călcînd apăsat. Grigore nu se înșelase în bănuială.

— Mă-mpac. Grigore termină de aranjat toate hîrtiile. Își ridică privirea spre Trifan hotărît parcă să-l întrebare: „Hai, spune pentru ce-ai venit?” Grigore însă întîrziă sau nu voia intenționat să întrebare așa ceva. Își dădea seama că nici n-ar fi putut să facă una ca asta. Se stabilise între ei o jenă care-l împiedeca de multă vreme să discute anumite lucruri deschis. Un gest, o privire — încercate cu înțelegeri numai de el știute, — erau de-ajuns. Așa a fost și la ziua în care Trifan venise tot aici, în birou, seara tîrziu, ca să-l anunțe că se mută în alt sector, pe un alt șantier, la Nadeș. Grigore nu-l întrebuse de ce pleacă. Ar fi fost stupid, ar fi fost o ipocrie să se arate mirat. Numai ei doi știau pentru ce se întîmplă această despărțire. Așa cum numai ei știau pentru ce se revăd acum. Grigore avea o singură nedumerire: venise cumva să rămînă aici definitiv sau numai ca să afle vești, numai pentru că nu-și putuse înfrînge o sîlbicune? Înclînă spre cea de-a doua alternativă.

Tăcură amîndoi și fiecare clipă prelungea sentimentul acesta de jenă, de reciprocă stînjeală. „Sîntem niște lași amîndoi”, se abstră Grigore, dar n-avu toți curajul să-l privească în ochi. — Ei, am plecat, roști în sfîrșit Trifan ridicîndu-se și oftînd ușurat parcă de o greutate. Grigore avu o clipă de bucurie pentru care se rusinătă singur. Văzînd că pleacă. — Transmite-i salutări lui Gurău... Și... mai treci pe aici. Trifan îi răspuse monton. — Dacă nu te simți bine acolo... — Nu, mă simt bine. N-am de ce să mă plîng. Grigore îl conduse pînă la ușa. Trifan ridică în sfîrșit privirea spre el. Îl privi lung și întrebător. Grigore tăcea. Nu știa cum să-i răspundă, dar întreaga lui înfățișare îi dădea celuialt de înțeles că răspunsul nu e cel obișnuit. — E sănătoasă? întrebă Trifan cu o voce strîină. — Sănătoasă, mormăi Grigore. E înscărinată. Trifan vru să spună ceva dar rămase cu gura deschisă. Nu se arătă mirat. Ceva însă îl tulburase. Apăsă pe clanță încet, vrînd parcă să nu facă zgomot. — Să umble cu grijă... să nu se obosească, roști el cu un glas doșit și gros.

seara, în vîrfurile pavilionului de marș flacăra de gaz metan ardea într-o parte, turbită de vînt. Ardeau neîntrerupt, de 49 de zile, din ziua în care se înfîntase tabăra de aici. Pe întregul șantier al Magistralei de Est, la toate taberele răsfrînte din inima Ardealului și pînă în Moldova, la Onești, ardea cînt o asemenea flacăra. În locul steagului, brigadierii prînseră în vîrfurile pavilionului fișia roșcă a la focului, care seara lumina straniu și ireal terenul pîtrat și bălărit, dar se nu s-a putut. S-ar fi depărtat prea mult de gară și de traseul pe care-l urma conducția de gaz metan care se monta.

— Prea ne pierdem, prea stăm aici acunși, ca niște lupi în pădure, spusese Grigore Verdeș, nemulțumit. Dacă nu se vede și nu se simte pe o rază de zece kilometri că aici se află două sute de brigadieri, înseamnă că ne facem numele de ris. Noaptea, printre atîtea alte probleme, îl frîmîntase și asta. Și atunci i-a venit ideea cu flacăra. — Asta să fie simbolul nostru. Pornim de-aici din inima Ardealului cu flacăra de gaz metan și ajungem cu ea pînă în Moldova. Și de atunci flacăra a strălucit și noaptea, bătută de vînturi și ploii, cu falduri și infolii ca o pînză de drapel. Grigore porni spre casă cu mîinile în buzunar, călcînd încet, fără să se sinchisească de ploaie. Se gîndea la lucrurile astea pe care se află acum. Cu cîtva timp în urmă aici era un petec de cîmp obișnuit. Creșeau porumburi, veneau cînd și cînd oamenii la sermă, la prăjit și la cules. Un loc aproape pustiu. Și deodată au venit ei, niște oameni care s-au adunat din toată țara tocmai în acest loc anume. Și locul acesta pustiu pînă atunci, lipsit de importanță, a devenit o așezare omească, o localitate (oamenii o scriau pe adresele de pe scrisori). Aici trăiau și munceau două sute de oameni, cu bucurii și necazuri,

cu tot ce ținea de ei, materialicește și sufletește. Totul cloceea din zori și pînă în noapte. Cîntec, strigăte, urlii de camioane și tractoare, copiii care înșău zmele, femeii care întindeau rufe, cîini care lătrau, adică tot ce se poate atribui unei adunări omești. Lucrearea nu era deloc spectaculoasă, ca înfățișare n-ai fi luat-o în seamă. Se săpa un șanț obișnuit în care se introducea o conducția în care se acoperea apoi cu pămînt. Peste ea avea să crească iarăși grîul sau porumbul, mulți nu vor fi știți peste ani că pe sub ei trece o conducția de însemnătate națională. Ei vor pleca de aici și nu-mele așezării lor se va șterge și el. Ce ciudat! Grigore Verdeș se-idea de mai bine de șapte ani numai pe șantier. Îi fusese dat să cunoască atîtea lucruri care intraseră în istoria nouă și pașnică a construcțiilor socialiste. Din prima zi cînd mergeau acolo, oamenii se simțeau ca la ei acasă, se stabilea imediat o atmosferă familiară și apropiată lor. Apoi se legau de locul acela, ca și cînd acolo ar fi trăit de cînd lumea. Omul e o ființă care se obișnuiește repede cu lucrurile noi pe care se stabilește și le uită foarte ușor pe cele

Desen de V. SAVONEA

Florin MUGUR

Constructorul

E foarte tînr, ca o zi de luni.
Se reazimă de umerii lui, pomii,
crescînd cu crengile subțiri și verzii;
se reazimă de umerii lui, ziduri
încă fragile. Tulburat, poetul,
pe umerii lui calzi își lasă brațul.

E foarte tînr, ca o zi de luni,
el, care-a smuls din caldarimuri pietre
și-a înălțat în revoluții baricade,
el, care-a prefăcut vechi baricade
la loc, în caldarimuri largi și drepte,
cu fulgerul sculptate, pentru pașii
poporului eliberat...

E foarte tînr, ca o zi de luni.
Se reazimă, de umerii lui, pomii.
Pe umerii lui, cerul pînă de stele
stă ca pe umerii lui Atlas, luminat.

Și-i stă pe umeri haina de fiecare zi.

Fragment din romanul „Viața nădă”.

luceafarul

Andrei Szobotka

„Se naște o idee”

ILLES BÉLA

Scrisoare de la un prieten

În anul acesta am vizitat România pentru prima oară în viața mea. Ne scotind, bine înțeles, cele câteva singeroase și dureroase zile pe care le-am trăit, în 1916, în ipostaza de soldat de rând al armiei lui Francisc Iosif I-ul, pe plaurile peste care recent m-a purtat expresul în galop nebun.

Când eram copil și chiar ceva mai târziu, când umblam la gimnaziu, mi se spunea că românii sînt un neam de oameni lipsiți de cultură, dacă nu chiar sălbatici. Precum — probabil — li se va fi spus pe vremea aceea și tinerilor români despre noi, ungurii. De atunci am citit, și încă cu mare plăcere și bucurie, un întreg maldăr de cărți de-ale scriitorilor români: romanele lui Sadoveanu și ale lui Ștănel, care fac parte din literatura mea de toate zilele, la fel cu operele celor mai buni scriitori sovietici, germani, polonezi, de la care învăț și cu care aș vrea să mă iau la întrecere. Din Benicau sau din Jebeleanu declam — bine înțeles este vorba despre versuri traduse — cu aceeași plăcere cu care scandează poeziile lui Maiakovski, Becher sau Aragon.

Printr-o deosebită bunăvoință a Istoriei am fost de față la praznicul nașterii diviziei luptătorilor români pentru libertate, în 1943. Iar acum iată, văd cu ochii mei viața a celui din urmă care își clădește patria în spiritul luptelor a celei divizii și, la fel, își făurește legăturile, raporturile de prietenie cu toți oamenii, cu toate neamurile iubitoare de libertate. Bunăvoința cu care sînt primit și aidoma cu vestita — cel puțin așa cunoscuta din literatură — ospitalitate maghiară. Și poate încă și mai și...! Și poate că această bunăvoință e chiar oteacă din cale-afară... căci face ca omului căruia i se adresează să-i fulgere prin miște: Meriți tu, care, această bunăvoință și atenție? Iar dacă nu o meriți, se cade să mă fac vrednic de ea. Cum, anume? Prin fapte! Și-atunci mă-ntrăb: ce așa putea face eu pentru această Românie, pentru această țară care afit de minunat se dezvoltă? Firiocul de praf — mă văd — la picioarele unui uriaș. Căci, ce să vezi: pe unde am hălăduit cu trenul creștea ca din pământ fabrică și uzine, se durau poduri și se construiau noile drumuri, noile cvartale de locuințe în care parcă și zăream noile

biblioteca, noile teatre, noile săli de clasă.

Și Bucureștiul... La prima aruncătură de ochi îmi dau seama că centrul, care a luat ființă pe vremea regelor, e atât de strimț, atât de îngrădăit, de prost aliniat, ca și acela al Budapestei, al Vienei. Clădirile, însă, mai de bunguș, căci ele nu poartă sumbrele stigmatizate ale epocii lui Ferenc Ioșca.

Dar chiar în a doua zi a șederii mele la București îmi dau seama, cu mare bucurie, că nu centrul e cel care-i dă urbei nota caracteristică, ci a-cele enorme, largi, drepte bulevarde, însoțite de șiraguri de arbori, care duc din mijlocul orașului spre toate cele patru vinturi. Sînt arterele unei noue mare oraș care se zămisește azi, sînt scheletul pe care se construiește o nouă mare capitală.

Dacă lași slobodă fantazia, să alege de-a lungul acestor artere, ea va da în curînd de noua urbe socialistă, puternică și bogată în cultură și frumusețe.

Am căutat, bineînțeles, să fac o comparație cu ceea ce este la Budapesta, la Praga sau la Moscova, și în privința teatrelor. Reprezentanțele sînt susținute la un înalt nivel artistic și, ceea ce este cu totul îmbucurător, sugerează în mare măsură specificul național. Scriitorii români învață multe de la popor, dar caută să elimine, în mod voit, tot ce-i provincialism, tot ce-i inapoiat. Lupta, desigur, nu-i ușoară. N-am absolut nici un temei să declar: fată! deacum toate s-au sfîrșit cu bine, cu izbînda culturii celei înalte. Dar ceea ce am văzut, ceea ce am auzit, ceea ce am constatat, mă umplu de un îndreptățit simțămînt de învințire și de consecvență. Și sînt îndreptățit să cred că această cultură socialistă, în scurt timp va dobîndi deplină victorie asupra a tot ce-i friznează înaintarea.

Cel puțin tot atât de mare greutate are — și pe mine personal m-a interesat cu deo-

sebir — problema naționalităților și soluția ce i s-a dat. Reacțiunea a ostentit mereu să evoce iconoclastice în legătură cu această problemă. Pe cînd mă găseam în fața stătuții lui Mateias, la Cluj, mi-am adus aminte de cite ori se lansaseră zvonuri despre vandalica distrugere a acestui frumos monument.

Opera de artă se ridică, totuși, și azi, în fața clădirilor din Piața Clujului, iar administrația orașului a avut grija de-a o împrejmu cu măiestrite straturi de flori.

Casa în care s-a născut Matei Corvinul e monument istoric, gimnaziul în care a năvălat Béla Kun poartă numele lui Ady Endre, pe casa în care a locuit Béla Kun tocmai acum se așează marmora comemorativă.

Prin librării, alături de cărțile românești le vezi și pe cele maghiare, și pe cele germane. Pe uliți se vind de-a valma gazetele românești, ungurești și nemțești.

Afișele spectacolelor sînt bilingve — în românește și în ungurește.

Am stat, scriitorii români și maghiari, la aceeași masă. Nagy István se bucură de dragoste și considerație și printre scriitorii români, pe măsura splendeidului vieții și minunatei lui opere. Iar o mică actriță romîncă îmi declara din Szemerl Ferenc. Luîndu-mi revanșa, eu îi zic din Jebeleanu.

Cîteva săptămîni petrecute într-o țară fără oarecare nă-s de-a ajuns pentru ea să te poți erija în expert al problemelor acelei țări. Astfel fiind, eu însumi nu-mi pot spune decît impresiile subiective pe care le-am dobîndit. Totuși aceste impresii nu-s de fel luat din vînt, ele fiind întemeiate pe unele fapte și stări de lucruri ce sînt concrete și neidecum discutabile. Optimismul plin de nădejdi, cu care îmi întore iarăși privirea spre țara sor și spre poporul-frate, este deplin justificat. N-am nici o îndoială că un viitor foarte apropiat îmi va da întru toate dreptate.

Tare fericit sînt că mi-a fost dat să cunosc, chiar așa din fugă, situația din Republica Populară Romîncă, viața poporului din România!

Seși este o discipină deosebit de tină, electronică a devenit astăzi un auxiliar indispensabil atît în munca de cercetare științifică cit și în producția industrială. Fără nici o exagerare, se poate spune că nu există domeniu de activitate, de la radioastronomie la fonetică și de la matematică la tehnica teatrală, care să se poată lipsi de aportul electronic.

Dar mai întii să facem prezentările: electronica este știința și tehnica ce are drept obiect studiul și aplicațiile dispozitivelor electronice, adică a acelor dispozitive a căror funcționare se bazează pe mișcarea controlată a electronilor în vid, gaze rarefiate și semiconductori.

Ne propunem ca în câteva rânduri să arătăm cum electronica ajută azi pe medic.

La prima vedere împerecherea pare curioasă. Aspectul tipic al medicului de cabinet este omul serios, care din spatele unui birou pune câteva întrebări pacientului, apoi îl roagă să se întindă pe canapeaua acoperită cu mușama și îl ascultă bătăile inimii și zgomotele plămînilor. Ce rol are actul electronic?

În secolul nostru multe lucruri vechi se schimbă. Splinoza, în ajun de a muri, era tratat de medic cu „supă de cocos”. Azi nici un medic nu mai recomandă acest remediu. La fel, medicul modern își completează simțurile cu prețioasele mijloace electronice.

Dar ce îi dă electronica?

Îi dă mijloace care permit o mai bună punere a diagnosticului și îi dă mijloace terapeutice.

Să nu uităm că banalul tub de raze Roentgen este tot o instalație electronică. Aceasta ar fi de acum suficient să arate cit de mare e rolul electronicii în medicina. Cu raze X se pune diagnosticul în atîtea afecțiuni pulmonare și ale aparatului digestiv. fracturile se reduc tot sub controlul razelor etc. Aceleași raze se întrebunțează și în terapie, începînd cu combaterea cheleii și sfîrșind cu tumorile maligne.

Dar ale aplicații sînt mult mai spectaculoase. De exemplu o problemă actuală, la modă, este studiul modului în care se contractă stomacul și intestinalele pacienților. Pentru aceasta, electronica are un procedeu cu totul remarcabil: cel examinat i se dă să înghită un mic post de emisie. E bine să se știe că în general posturile de emisie pe care le ascultăm au puteri mari și dimensiuni foarte mari — cit o casă cu mai multe etaje. În

cazul de față este vorba de un emițător minuscul, format dintr-un transistor, o mică baterie de alimentare și circuitele anexă. Totul e dispus într-o capsulă de doi centimetri lungime și 5 mm diametru. Se înghite ușor, apoi cu alte aparate, din exterior, se urmărește funcționarea emițătorului. După modificările observate se deduce con-

care se pot investiga țesuturile în adîncime, fără a face nici o tăietură. Este vorba de un aparat al cărui principiu este asemănător cu al radarului, numai că funcționarea sa se bazează pe ultrasunete.

Spre deosebire de ceea ce se întîmplă cu radioscopia, unde imaginea se obține prin transparență, la noul aparat imaginea se obține prin reflexii. Pe porțiunea de examinat se dispune un electrod ce emite impulsuri ultrasunetice. Ele se propagă nestingherite pînă ce întîlnesc

..STINT / FIC

Electronica a j u t ă medicina

de Prof. univ. EDMOND NICOLAU

fracția intestinului în punctul în care a ajuns emițătorul. Dar electronica intervine azi și în problema examenului în masă. Astfel se poate asocia un creier electronic cu un microscop, pentru a se face în mod rapid urmărirea globulelor roșii. Mai mult, se pot face studii de histologie, de anatomie patologică. O problemă importantă în cancer este diagnosticul precoce. Acesta se face cu ajutorul biopsiilor, preluînd un fragment din tumoră și examinînd la microscop celulele. Prezența nucleilor gigantici este un semn de alarmă.

Munca aceasta se poate automatiza cu dispozitivul amintit. Preparatul pregătît după o tehnică specială, trece foarte repede prin fața obiectivului. Diametrul fiecărui nucleu se compară cu dimensiunile normale. În momentul în care se detectează un nucleu gigantic, sistemul se oprește din înaltare și se proiectează imaginea pe un ecran.

Tot în problema cancerului, amintim că de curînd în Uniunea Sovietică s-a pus la punct un tip special de aparat cu

o modificare în țesutul respectiv. Atunci, o parte din energia ultrasunetă se reflectă și se întoarce, ceea ce se traduce printr-o pată luminoasă pe ecranul unui aparat ce de televiziune. În modul acesta se obține o imagine care redă o secțiune virtuală dusă prin organul examinat. Se pot decela ușor formațiuni de celule de mărimea unui bob de cretăș — ceea ce este de un mare folos în detectarea precoce a tumorilor.

Într-o statistică recentă se arată că există actualmente 160 de tipuri de aparate de electronică medicală. Desigur că multe din ele sînt deosebit de interesante, dar nu este totuși cu puțință să ne ocupăm de toate.

În încheiere voi aminti de două dintre ele: aparatul de cinematografie cu raze X și de robotul-medic.

Primum aparat este interesant pentru că, grație unui dispozitiv electronic special, se poate face o radiografie rapidă (pînă la 30 de imagini pe secundă) astfel încît se poate prinde funcționarea organelor în mișcare, se poate face de

exemplu un film al bătăilor cordului sau al mișcării limbii în actul vorbirii. Un astfel de aparat funcționează și într-o clinică din Capitală.

Robotul-medic este însă un robot puțin obișnuit. El a funcționat la Expoziția „Realizările economiei naționale a U.R.S.S.”. Este vorba de un creier electronic special, căruia i se comunică simptomele prezentate de pacient. Aceste date sînt analizate de robot, sînt comparate cu datele din memorie și, în concluzie, se determină maladia respectivă.

Desigur nu este cazul să ne gândim că electronica va suprima pe medic! Electronica nu pune însă astăzi la dispoziție numeroase aparate care permit un diagnostic mai precis, mai corect decît îl poate pune un medic obișnuit, fără aportul acestor aparate.

În alte cazuri însă aparatura electronică este indispensabilă. Ne gândim în primul rînd la toate studiile din institutele de cercetări unde peste tot abundă azi aparatura de electronică.

Chiar și în alte cazuri de medicină curentă, electronica e indispensabilă. De exemplu, un pacient prezintă dureri mari de cap. Examenul de fund de ochi pune în evidență o stază papilară: singele stagnează în vasele din papila nervului optic. De asemenea prestuncea lichidului cefalorahidian este crescută. Diagnosticul este cert: tumoră cerebrală. Trebuie să se facă o intervenție chirurgicală. Dar neurochirurgul cere să i se preclzeze unde trebuie să deschidă calota craniană. Pentru aceasta este indispensabil să se facă o electroencefalogramă, care arată unde este localizată tumorarea.

Ca încheiere să dăm și cîteva exemple de terapie prin metode electronice. În primul rînd familiarele „unde scurte” nu sînt decît tot o încălzire cu curenți de înaltă frecvență, produși prin metode electronice. Apoi aceleași unde almentează bisturiul electronic cu care se fac tăieturi nesingerinde: ultrasunetele se întrebunțează pentru distrugerea unor formații nedorite — cum ar fi calculii biliari, evitîndu-se în aceste cazuri intervențiile chirurgicale.

Iată cum electronica ajută pe medic. Desigur însă că tot medicul îl revine sarcina importantă ca pe baza datelor clinice și a celor furnizate de aparatele electronice, să elaboreze o sinteză, punînd un diagnostic și prescriind un tratament de care rămîne responsabil.

La rîndul ei electronica devine un auxiliar din ce în ce mai prețios al medicilor.

EXTERN

Jaroslav Hašek, autorul Soldatului Sveik, n-a scris numai în limba cehă. În perioada cînd a fost voluntar în Armata roșie și a luptat pentru eliberarea Siberiei, împotriva armatei lui Kolceak, el a publicat numeroase articole și folioane în limba rusă. Strîns recent într-un volum de către o editură din Novosibirsk, ele înfățișează o nouă latură a marelui umorist.

Un volum de nuvele al Luciei Demetrius va apare în curînd la Editura pentru literatură străină din Moscova.

Această editură pregătește și o culegere de povestiri ale scriitorilor din R.P.R.

În șaptezeci de ani de ocupație a continentului negru, colonizatorii francezi nu s-au gîndit nici o clipă să traducă operele lor literare cele mai reprezentative într-una din limbile africane.

Recent, Lettres françaises sublinia cu satisfacție că, pe o scenă din Conakry, capitala Guineei, s-a jucat pentru prima oară Avarul lui Molière, tradus în limba malinke.

Scriitorul francez André Wormser și soția lui, Louise Marniac, au întreprins anul trecut o călătorie mai îndelungată în Uniunea Sovietică. Rodul impresiilor culesse face obiectul volumului L'U.R.S.S. à cœur ouvert voyage commenté (U.R.S.S. din toată inima, călătorie comentată). „Sîntem partizani — afirmă autorii în prefața lor — sîntem de partea aceluia care au întreprins schimbarea bazelor lumii”.

David Oistrach, Marguerite Long, Yehudi Menuhin, Darius Milhaud, Leonid Kogan, Roberto Benzi, Emil Gilels, Alberto Segovia și alți mari muzicieni și-au dat asentimentul și au făgăduit colaborarea la crearea unei „Case internaționale a muzicii” care ar urma să se înființeze în scurt timp la Paris.

E vorba de o mică cetate universitară pentru tinerii muzicieni, care ar cuprinde studii, săli de concert, un centru internațional de documentare muzicală, bibliotecă, discotecă, un serviciu de legături editoriale etc.

Guido Piovene, romanțier italian de prestigiu, luptător îndrăzît împotriva fascismului și călător pasionant, pregătește un volum de impresii din Uniunea Sovietică, pe care a cucerit-o în lung și lat timp de trei luni de zile.

ORA ROMEI

bierilor, ajunși pe un nou tărîm, pe un nou pămînt, pe tărîmul celei de a 17-a Olimpiade a timpurilor moderne. Fețe bronzate, brațe pline de vigoare, glezne albe de fată, umeri rotunzi; o mare de trupuri tinere răsfrîngînd în ea frumusețea neasemuită a Omului. Primii defilează grecii. E un omagiu adus poporului care a dăruit lumii, pe lingă triumful de aur al lui Pitagora, pe lingă filele lui Herodot, pe lingă paginile Iliadei, această comoară, acest diamant sublim cu scinteiere perpetuă: Jocurile Olimpice.

..SPORT / N

Apoi... Apoi defilează atleții Albaniei socialiste, boxerii din Cuba eroici, sprinterii din Ghana, țara care la trecuta ediție a J.O. nu era încă un stat independent, trec egipteni și francezi și încă alte zeci de delegații. Iată, trece delegația scumpei noastre patrii. Un copil italian poartă cu mîndrie tabla pe care scrie: ROMANIA. Bizim ține în mîinile sale steagul patriei dragi. Răsună urale. În sunetele muzicii care ne aminteste de „Serbării române” de Respighi, trec Dobrescu și Monea, Negrea, colecționa-

Doi din protagoniștii cursei olimpice pe 400 m. plat, indianul Milka Sing și Abdoulaye Seye (Franța)

ocupat locul 11 în clasamentul neoficial, din 67 de țări participante. Sus fruntea, dragi sportivi! În aceste clipe, oamenii muncii din patrie vă urmăresc cu dragoste, cred în talentul și elanul vostru.

Curînd, prin fața tribunelor trece delegația mării Uniuni Sovietice, cîștigătoare primului loc în clasamentul ultime-

lor Olimpiade. Minunații sportivi care au umplut lumea cu performanțele lor, sînt aplaudați frenetic. În tribună, un tînr blond aplaudă și lacrimăză parcă. E Vladimir Kuș, eroul de la Melbourne. Poșterea a două titluri mondiale și olimpice cu performanțe încă neegalate, Kuș (care a cules prima mare izbînda sportivă pe un stadion din București) e acum simplu spectator...

Se apleacă flacăra olimpică „ruptă” din soare, odusă pe bordul unui vas cu pinze din munții Eladei, ocrotită parcă de răsufarea tuturor. Răsună imnul olimpic, vechi de 64 de ani. Sînt amintite cuvintele francezului Pierre de Coubertain, socotit întemeietor al J.O. moderne: „La J.O. totul e să participi, nu să cîștigi, fiindcă esențialul în viață e să lupți”.

Sînt sublime asemenea manifestări ca J.O. Din Roma nu ne vin știri despre bătălii ori singeroase înclăstări. Inteligența, elanul și frumusețea armonică a mișcărilor domină aceste întreceri, simbol al păcii. Fie ca numai pe stadion să se arunce sulțuri, să existe „învinși” și „învingători”. Să nu mai fie războaie!

„La toate acestea, mă gîndeam într-o amiază de august, sub minunatul cer bucureștean, cănd gîndurile mele zburau acolo, pe stadionul Centomilla, printre steagurile flămînzii, printre tinerii din 86 de țări sosiți în Roma mării Olimpiade...”

G. T.
25 august.